

Fundusze Europejskie w Polsce

BIULETYN
INFORMACYJNY
MARZEC 2010

20

ISSN 1899-783X | egzemplarz bezpłatny

Integracja społeczna i zawodowa

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych

Równość szans kobiet i mężczyzn

NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI
dla rozwoju Polski

UNIA
EUROPEJSKA

W numerze

Integracja społeczna i zawodowa

2 Pomóc, by poczuli wiatr w plecy

Jak Fundusze Europejskie zmieniają ludzką świadomość, przełamują bariery, zachęcają ich do podejmowania nowych inicjatyw. Opis form wsparcia

11 Najtrudniejszy był pierwszy krok

Tym, którzy uwierzyli, że warto się starać... udało się

Warsztat projektu

16 Równe szanse

Realizacja zasady równości szans kobiet i mężczyzn w programach operacyjnych

Ludzka Twarz EFS

18 Odmienić swój los

Najlepsi dziennikarze i nagrodzone projekty III edycji konkursu

Fundusze w regionach

20 Polska Wschodnia przyspiesza

Wywiad z Dariuszem Szewczykiem, zastępcą prezesa PARR, o realizacji PO RPW

21 Pełną parą

Jak realizują swoje regionalne programy operacyjne województwa lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie

Działania informacyjno-promocyjne

26 Fundusze Europejskie w drodze do szkoły

Lekcje edukacyjne dotyczące zasad bezpiecznego poruszania się po drodze i korzyści jakie dają fundusze unijne

27 Skąd ja to znam...

Telewizja to wciąż najpopularniejsze źródło informacji o Funduszach Europejskich – wynika z badań opinii społecznej

Metoda

28 10 kroków do dotacji

Kilka wskazówek, które zminimalizują ryzyko odrzucenia aplikacji

Ustawa o finansach publicznych

30 Wstęp do reformy

Najważniejsze zmiany wprowadzone przez ustawę

Moim zdaniem

32 Wielka szansa i wiele barier

Dzięki Funduszom Europejskim osoby z niepełnosprawnością w naszym kraju stanęły przed wielką szansą na realne zmiany

Na okładce: Agnieszka Czyżewska-Jacquement, zwyciężczyni w kategorii Mikrofon w III edycji konkursu „Ludzka Twarz EFS 2009”
Fot. Jacek Babicz

Integracja przeciw wykluczeniu

Integracja społeczna jest kluczową wartością Unii Europejskiej, dlatego też w obliczu narastających symptomów świadczących o problemach w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych Wspólnota ogłosiła rok 2010 Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym.

Unia postanowiła walczyć m.in. ze stereotypami w zbiorowym odbiorze obszarów wykluczenia, a przede wszystkim skupiać się na diagnozowaniu i zwalczaniu ich przyczyn. Celem jest wyrównanie szans wszystkich obywateli tak, by w pełni mogli uczestniczyć w życiu społecznym.

Jak pomagać ludziom nieaktywnym zawodowo, nie wierzącym we własne umiejętności, zagrożonym wykluczeniem z różnych przyczyn? Nieprzypadkowo niniejsze wydanie „Funduszy Europejskich w Polsce” poświęcamy problematyce integracji społecznej. Projekty finansowane z Programu Kapitał Ludzki pozwalają na prowadzenie działań, które wspierają aktywizację społeczną i zawodową. Szansę otrzymują więźniowie, niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni, ludzie w wieku 50+, czy mamy, które chcą się realizować zawodowo. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego można przeznaczyć na kursy przedsiębiorczości, zawodowe, z obsługi komputera, czy nauki języka obcego. W projektach integracyjnych standardem są zajęcia z psychologiem i doradcą zawodowym, a także uczące współpracy, działania zespołowe.

Pieniądze pozwalają zrealizować projekt, ale to ludzie, którzy nimi dysponują mają trudniejsze zadanie: namówić i przekonać sceptyków, że warto o siebie walczyć. Gdyby nie zaangażowanie i determinacja całej rzeszy osób prowadzących projekty, Polska nie wykorzystałaby Funduszy Europejskich tak skutecznie. Mamy wiele pozytywnych przykładów potwierdzających, że ich praca nie idzie na marne. W niniejszym wydaniu biuletynu prezentujemy historie osób, które „narodziły się na nowo”. Postanowiły walczyć z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a zaczęły od siebie. Budujące jest to, że uczestnicy projektów czują się zmotywowani i zaczynają wierzyć w siebie, nawet gdy wcześniej nie byli do tego przekonani. Ważne, żeby edukować, ponieważ wiele osób nie wie, gdzie się może zgłosić i jaką pomoc może uzyskać.

Życzę wszystkim, aby nasze wspólne działania, przy wsparciu Funduszy Europejskich, pozwoliły całemu społeczeństwu jak najlepiej wykorzystywać swój potencjał.

Elżbieta Bieńkowska

Minister Rozwoju Regionalnego

Pomóc, by poczuli wiatr w plecy...

Bezrobotni, mamy wracające po urloпах macierzyńskich do pracy, niepełnosprawni i więźniowie.

Czy mają możliwość asymilacji, powrotu na rynek pracy, odnalezienia się w społeczeństwie?

O odpowiedź poprosiliśmy koordynatorów nagrodzonych projektów, którzy na co dzień swoje działania kierują do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Opowiadają o tym, jak Fundusze Europejskie zmieniają ludzką świadomość, przełamują bariery, ośmielają ludzi i zachęcają do podejmowania nowych inicjatyw.

Rola Funduszy Europejskich

■ **Joanna Reszka,**
Powiatowy Urząd Pracy
w Malborku

Fundusze Europejskie dają szansę na zastosowanie wobec grup defaworyzowanych kompleksowego wsparcia, wychodzącego poza ramy działalności urzędu pracy. Pozwalają również na korzystanie z innowacyjnych i testowanie nowatorskich rozwiązań zwalczania skutków bezrobocia i nierówności na rynku pracy. Dodatkowo dają możliwość dzielenia się wiedzą i doświadczeniem nie tylko na szczeblu lokalnym czy regionalnym, ale również krajowym czy międzynarodowym. Dzięki tym środkom mogliśmy zrealizować szkolenia dla pracujących, na które nas nie stać w ramach statutowej działalności.

Projekt – odpowiedzią na potrzeby

Największym problemem osób korzystających z usług PUP w Malborku jest brak pracy. Oczekują od nas pomocy polegającej na znalezieniu pracy oraz na uzyskaniu wsparcia w tym zakresie. Ogromne znaczenie mają rozmowy z doradcą zawodowym, gdyż długotrwałe bezrobocie często wywołuje załamania. Wybór grupy docelowej projektu poprzedza dogłębna analiza struktury osób bezrobotnych, a także sytuacji panującej na lokalnym rynku pracy. Staramy się, aby pomoc trafiała do tych, którzy bez naszej interwencji mają nikłe szanse na wyjście z bezrobocia. Większość projektów stanowi wręcz odpowiedź na zgłaszane przez poten-

cjalnych beneficjentów zapotrzebowanie. Spotykamy się z wyselekcjonowanymi osobami i wspólnie ustalamy główne założenia projektu. Pracujemy zespołowo, dlatego łatwiej jest zidentyfikować problem.

Najtrudniej realizuje się projekty, których głównym celem jest zapewnienie i zagwarantowanie zatrudnienia określonej liczbie beneficjentów. Każda osoba, która zdobędzie zatrudnienie po zakończeniu projektu to dla nas sukces. Często tylko wsparcie psychologiczne czy doradcze daje efekt. W trakcie realizacji projektu szczególną uwagę należy zwrócić na ciągły monitoring realizowanych działań, gdyż prawidłowo prowadzony ułatwi identyfikację pojawiających się zagrożeń i umożliwi podjęcie działań korygujących. Projekt stanowi pracę zespołową, a o jego sukcesie decyduje wiele osób. Stąd też kluczowe znaczenie dla efektywnego wdrażania projektu ma jego kadra. To bowiem od jej kompetencji i zaangażowania zależy jakość podjętych działań.

Mocne i słabe strony projektu

Źle oszacowany budżet, zbyt napięty harmonogram działań, nierealne do osiągnięcia cele i rezultaty już na wstępie powodują problemy w realizacji przedsięwzięcia. Bardzo dobrze układała nam się współpraca z przedstawicielami instytucji pośredniczących. W sytuacjach kryzysowych, gdy tylko pojawiały się problemy, ich pracownicy zawsze służyli nam odpowiednim wsparciem merytorycznym. Najtrudniej natomiast współpracuje się z uczestnikami projektów w szczególności, gdy są to grupy roszczeniowe, negatywnie nastawione do działań podejmowanych przez instytucje publiczne. Projekt taki jest obciążony ryzykiem, które wiąże się z wysoką absencją na zajęciach, czy też spadającą motywacją personelu projektowego.

Zarządzanie personelem jest zdecydowanie najtrudniejszym zadaniem. Należy na bieżąco monitorować każdy etap już od momentu analizy i pisania projektu aż do całkowitego rozliczenia po to, aby szybko podejmować właściwe decyzje.

Warto podejmować nowe zadania?

Bez wątplenia warto! Musimy sięgać po nowe wyzwania i rozwiązania. Nie ma sensu stosowanie po raz kolejny tych samych instrumentów i metod działania w stosunku do tej samej grupy docelowej, jeśli nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Gdy już podejmiemy to ryzyko i zdecydujemy się na realizację nowych zadań, każdy nawet najmniejszy sukces stanowi dla nas siłę napędową do dalszego działania. Kolejny projekt jest nowym doświadczeniem, ponieważ dotyczy innych problemów i uwarunkowań, a to podnosi poziom naszej wiedzy. Dla każdego ma też inny wymiar: dla jednego jest to zdobycie prestiżowego wyróżnienia w konkursie „Dobre Praktyki EFS”, dla innego podniesienie własnych kompetencji i umiejętności, czy też po prostu wyrazy wdzięczności uczestników projektu i możliwość współuczestnictwa w procesie ich aktywizacji zawodowej.

Jak dotrzeć z informacją

Najskuteczniejszym źródłem informacji jest bezpośrednie informowanie potencjalnych uczestników przez osoby mające z nimi kontakt np. pracowników urzędów pracy, ośrodków pomocy społecznej czy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Dla mieszkańców terenów wiejskich dobrym kanałem informacyjnym są plakaty wywieszane w okolicznych skle-

FOT. JANUSZ TATARKEWICZ

Joanna Reszka: – Najtrudniej współpracuje się z uczestnikami projektów w szczególności, gdy są to grupy roszczeniowe, negatywnie nastawione do działań podejmowanych przez instytucje publiczne

pach czy też informacja przekazana przez księdza podczas mszy świętej. Skuteczne są również tradycyjne metody, jak plakaty wywieszane w autobusach komunikacji miejskiej czy ulotki.

Efektom realizowanych przez nas projektów jest stworzenie wizerunku urzędu, jako jednostki sprawnie pozyskującej środki unijne oraz realizującej dobre projekty, zyskujące uznanie w oczach niezależnego jury. Z kolei namacalnym efektem realizacji projektów było poszerzenie wiedzy i zdobycie nowych umiejętności członków zespołów projektowych. Różnorodność działań podej-

mowanych w ramach projektów powoduje konieczność poznania obsługi programów graficznych, nabycia umiejętności administrowania stroną internetową, prowadzenia korespondencji biznesowej w j. angielskim czy zapoznania się z wieloma ustawami. Zaskoczeniem były też rezultaty osiągnięte w ramach projektu z działania 6.3 PO KL – opracowanie w krótkim okresie innowacyjnych pomysłów na powstanie wioski tematycznej w gminie powiatu malborskiego. Założenie przez jedną z grup beneficjentów stowarzyszenia uznać należy za istotną wartość tego przedsięwzięcia. Ma to szczególne

znaczenie, ponieważ projekt był realizowany na terenach wiejskich, na których funkcjonowały PGR-y a dzisiaj panuje tam najwyższe bezrobocie, niestety już pokoleniowe. Jednak udało się zaangażować grupę osób, która ma wspaniałe pomysły i chęć do działania.

Marzenia

Aby każdy napisany przez nas projekt zyskał akceptację w oczach komisji oceny, aby udało się go zrealizować i rozliczyć bez problemów, a podejmowane działania przyczyniły się do poprawy sytuacji na terenie powiatu malborskiego. »

FORMY WSPARCIA

Projekty z zakresu zatrudnienia i integracji społecznej polegają przede wszystkim na działaniach z udziałem osób. W latach 2007-2013 dofinansowanie na takie przedsięwzięcia można pozyskać w ramach trzech priorytetów Programu Kapitał Ludzki (jeden priorytet w komponencie ogólnopolskim i dwa w regionalnym). W programach operacyjnych stworzono również formy wsparcia tzw. projektów twardych w zakresie modernizacji i rozwoju infrastruktury społecznej. Niniejsze opracowanie skupia się jednak na projektach miękkich, nakierowanych na rozwiązywanie konkretnych problemów polityki społecznej i rynku pracy.

PRIORYTET I ZATRUDNIENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Upowszechnianie idei równego traktowania kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia, godzenia życia zawodowego i rodzinnego, a także zwalczanie przejawów dyskryminacji w obszarze zatrudnienia. Wsparcie ukierunkowane jest również na tworzenie konkretnych rozwiązań systemowych o zasięgu ogólnokrajowym i ponadregionalnym.

1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej

- prowadzenie i upowszechnianie badań, ekspertyz i analiz
- rozwój krajowego systemu szkoleń tematycznych i specjalistycznych oraz doskonalenia kadr instytucji pomocy i integracji społecznej (m.in. poprzez szkolenia/kursy, doradztwo, studia, studia podyplomowe, wizyty studyjne, specjalizacje, coaching, superwizję)

- realizacja wspólnych programów szkoleniowych dla kadr pomocy społecznej i instytucji rynku pracy
- poszerzanie oferty w zakresie usług na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej (w tym m.in. budowa krajowego systemu doradztwa na rzecz inicjatyw lokalnych w sferze integracji społecznej)
- identyfikacja i promocja najlepszych praktyk i rozwiązań z zakresu pomocy i integracji społecznej.

Grupy docelowe

- instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy
- organizacje pozarządowe i instytucje ekonomii społecznej zajmujące się statutowo problematyką pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy
- pracownicy administracji publicznej działający bezpośrednio w obszarze pomocy i integracji społecznej.

1.3.1 Projekty na rzecz społeczności romskiej

Działania z zakresu zatrudnienia, edukacji, integracji społecznej i zdrowia, przyczyniające się do aktywizacji społeczno-zawodowej społeczności romskiej.

Grupy docelowe

- instytucje pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy
- organizacje pozarządowe i instytucje ekonomii społecznej zajmujące się statutowo problematyką pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy
- pracownicy administracji publicznej działający bezpośrednio w obszarze pomocy i integracji społecznej. »

» Człowiek zawsze wart jest tego, by dać mu szansę

■ **Teresa Rajczyk,**
Ośrodek Pomocy Społecznej
w Rybniku

Środki finansowe pozyskiwane z Funduszy Europejskich stwarzają olbrzymie możliwości w dotarciu do najstarszych i najbardziej zagrożonych grup społecznych (bezrobotni – kobiety, bezdomni, niepełnosprawni i młodzież), gdyż działania pomocowe skierowane w te środowiska zwiększają ich szanse na zmianę, rozwój, odkrywanie talentów i poprawę sytuacji. Przede wszystkim pozwalają na osiągnięcie sukcesu. Niewątpliwie korzyści płyną również dla pracodawców, którzy poszukują dobrych, wykwalifikowanych pracowników. Dla mnie najcenniejsze są słowa jednego z pracodawców, z którym nawiązałyśmy współpracę w ramach projektu „Kobieta aktywna kobietą jutra”. Stwierdził, że trzeba pomagać, bo człowiek zawsze wart jest tego, by dać mu szansę. Taką właśnie szansę i możliwości dają Fundusze Europejskie – zmieniają ludzką świadomość w podejściu do pracy, przełamują bariery, ośmielają ludzi i zachęcają do podejmowania nowych inicjatyw.

FOT. ARKADIUSZ ŁAWRYMIANIEC

Teresa Rajczyk: – Mając oparcie ze strony pracownika, widząc jego zaangażowanie i zrozumienie, człowiek odpowiada tym samym – odzyskuje godność, poczucie wartości i zaczyna z optymizmem spoglądać w przyszłość swoją i swojej rodziny

» FORMY WSPARCIA cd.

■ 1.3.2 Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego

Proponowanie rozwiązań służących godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, poprzez:

- realizację kompleksowych programów powrotu do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci, sprzyjających godzeniu życia zawodowego i rodzinnego
- tworzenie ośrodków opieki nad dziećmi w miejscu pracy oraz rozwijanie alternatywnych form opieki na dziećmi (w tym m.in. usług opiekuńczych świadczonych w warunkach domowych)
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia i metod organizacji pracy oraz uelastycznianie czasu pracy pracownika (m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna, podział pracy w ramach jednego stanowiska (job sharing)).

Grupy docelowe

- osoby podejmujące pracę po przerwie związanej z urodzeniem dziecka lub wychowujące dzieci
- pracodawcy.

■ 1.3.3 Ochotnicze Hufce Pracy

Wspieranie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym poprzez:

- szkolenia kształtujące umiejętności radzenia sobie w trudnych sytu-

acjach życiowych i prowadzące do podwyższenia samodzielności i uzyskania zatrudnienia

- warsztaty wspomagające potencjał zawodowy i możliwości jego rozwoju
 - usługi poradnictwa zawodowego (z uwzględnieniem indywidualnych planów działań) oraz pośrednictwa pracy
 - organizację praktyk i staży w ramach przygotowania zawodowego w miejscu pracy
 - opracowywanie i rozpowszechnianie informacji na temat rynku pracy.
- #### Grupy docelowe
- młodzież w wieku 15-25 lat ze szczególnymi trudnościami w dostosowaniu się do warunków życia i pracy, kwalifikująca się do objęcia wsparciem przez Ochotnicze Hufce Pracy.

■ 1.3.4 Centralny Zarząd Służby Więziennej – projekty systemowe

- aktywizacja społeczno-zawodowa i podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności
- projekty służące modernizacji systemu szkolenia zawodowego więźniów
- projekty informacyjno-promocyjne m.in. z zakresu równych szans, mobilności zawodowej, przekwalifikowań, promujące integrację i zatrudnianie osób odbywających karę pozbawienia wolności
- przygotowanie i realizacja procedur i standardów postępowania przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej

Dlatego trzeba im pomóc

Brak stabilizacji społecznej, szybko zmieniający się rynek pracy oraz wymagania stawiane przez pracodawców ograniczają możliwości adaptacyjne osób o niskich kwalifikacjach i wykształceniu (podstawowym oraz zawodowym). Każda z kolejno podejmowanych prób kończących się niepowodzeniem owocuje negatywnym myśleniem o sobie i brakiem motywacji do zmiany swojej sytuacji. Na co dzień ludzie ci spotykają się z nietolerancją i brakiem zrozumienia wobec ich jakże trudnego położenia życiowego. Dlatego trzeba im pomóc. Najskuteczniejszą metodą docierania do trudnych grup docelowych jest indywidualna praca z klientem. Pozwala na udzielanie wsparcia adekwatnego do zaistniałej sytuacji, z którą człowiek nie jest w stanie sobie sam poradzić. Reagowanie, motywowanie, wskazywanie możliwości i rozwiązywanie z beneficjentem jego problemów jest gwarantem powodzenia oraz wyzwala w zainteresowanym chęć podejmowania działań i poprawy swojej sytuacji. Mając oparcie ze strony pracownika, widząc jego zaangażowanie i zrozumienie, człowiek odpowiada tym samym – otwiera się na życiowość, odzyskuje godność, poczucie wartości i zaczyna z optymizmem spoglądać w przyszłość swoją i swojej rodziny.

Różnie się działa

Praca nad projektem to wielkie wyzwanie. Były chwile zwątpienia i ogromnego wysiłku, zarówno ze strony beneficjentek, partnerów (pracodawców), jak i naszej. One obawiały się, że nie podążają, my zaś przecieraliśmy

szlaki, zdobywając nowe doświadczenia. Z perspektywy czasu mogę stwierdzić, że wszyscy obraliśmy ten sam kierunek. One rozpoczynały nowy etap w swoim życiu, my zaś wzbogacałyśmy swój warsztat pracy, a pracodawcy otrzymali szansę na zmianę wizerunku osób z tzw. grup ryzyka. W trudnych sytuacjach zawodowych dochodziliśmy do wspólnych rozwiązań korzystnych dla wszystkich stron. Otwarcie się na problemy osób defaworyzowanych, poznanie ich predyspozycji i talentów, wzmacnianie poprzez rozmowy, a przede wszystkim pokreślenie ich wartości, pozwoliło wypracować osiągnięte rezultaty projektu. Sądzę, że o sukcesie projektu zdecydowało indywidualne podejście do problemów kobiet. Najważniejsze jest poznanie i spełnienie oczekiwań osób deklarujących udział w projekcie.

Dalajlamba doda mi skrzydeł

Każda praca z ludźmi i współpraca w zespole niesie za sobą ogromną odpowiedzialność, którą musi podjąć jedna osoba. Tą osobą w projektach jest koordynator, który ma autorytet, nie obawia się podejmowania decyzji – nawet trudnych, gdyż od jego decyzji uzależniony jest sukces projektu. Odpowiedni dobór zadań, jasno określony cel, dobór metod i środków działania – to wszystko sprawia, że projekt ma szansę zakończyć się sukcesem. Czy warto podejmować nowe zadania? Pasja, stałe dążenie do zmian, motywacja, zaangażowanie i podejmowanie wyzwań – to siła napędowa, która nie pozwala mi przestać działać. Wyjazd na rok do Tybetu i spotkanie z Dalajlamą na pewno dodałoby mi skrzydeł.

Nie ma miejsca na fikcję

■ Agnieszka Niedźwiedzka, Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi

Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi od 18 lat zajmuje się rehabilitacją i aktywizacją osób chorujących psychicznie. Środki z EFS w znacznym stopniu przyczyniają się do stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia dla tej szczególnie defaworyzowanej grupy społecznej. Poprzez rehabilitację oraz aktywizację społeczną i zawodową osoby chorujące psychicznie mają szansę na pełniejszą integrację ze społeczeństwem. Projekty realizowane przy wsparciu finansowym z EFS pozwalają zachować kompleksowość i zakładany poziom działań w projektach. Jest to szczególnie ważne, gdyż przy realizacji projektów nie ma miejsca na fikcję – nie można traktować beneficjentów przedmiotowo. Człowiek musi czuć się potrzebny, musi wiedzieć, iż to, co robi ma sens.

2% ma pracę

W trudnej sytuacji na rynku pracy są osoby niepełnosprawne, chorujące psychicznie. Ważnym problemem tej grupy społecznej jest mała aktywność zawodowa. Według Instytutu Psychologii Zdrowia tylko 2% chorych na schizofrenię ma pracę. Zaburzenia psychiczne są najczęstszą przyczyną wcześniejszego przejścia na emeryturę »

- podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek organizacyjnych Służby Więziennej
- projekty współpracy jednostek penitencjarnych z instytucjami rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, partnerami społeczno-gospodarczymi.

Grupy docelowe

- osoby odbywające karę pozbawienia wolności, maksymalnie na dwa lata przed opuszczeniem jednostki penitencjarnej
- jednostki organizacyjne Służby Więziennej oraz ich funkcjonariusze i pracownicy.

■ 1.3.5 Ministerstwo Sprawiedliwości

- projekty wspierające integrację zawodową i społeczną osób przebywających w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich
- projekty współpracy zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich z instytucjami rynku pracy, pomocy i integracji społecznej, partnerami społeczno-gospodarczymi
- podnoszenie kwalifikacji pracowników zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, studia i studia podyplomowe).

Grupy docelowe

- osoby przebywające w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich
- pracownicy zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich

W zakresie projektów współpracy również:

- partnerzy społeczno-gospodarczy
- instytucje i organizacje działające w obszarze zatrudnienia i integracji społecznej
- instytucje rynku pracy i pomocy społecznej.

■ 1.3.6 PFRON

- projekty aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowane do osób niepełnosprawnych i ich otoczenia (ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania nowoczesnych technologii oraz projektów promujących elastyczne i innowacyjne formy zatrudnienia)
- promocja najlepszych rozwiązań z zakresu pomocy osobom niepełnosprawnym
- kampanie informacyjne skierowane m.in. do pracodawców w celu zachęcania ich do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Grupy docelowe

- osoby niepełnosprawne
- rodziny i najbliższe otoczenie osób niepełnosprawnych
- instytucje i podmioty bezpośrednio realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych
- pracodawcy
- partnerzy społeczno-gospodarczy.

»

» i pobierania świadczeń z tytułu niezdolności do pracy. W wyniku analizy dokonanej w oparciu o własne doświadczenia (m.in. raporty ewaluacyjne z wcześniejszych projektów), literaturę medyczną oraz wyniki badań postaw wobec zatrudniania osób chorujących psychicznie, wyodrębniliśmy główne problemy dotyczące podejmowania pracy przez osoby chorujące na schizofrenię. Aktywność zawodowa sprzyja poprawie stanu zdrowia psychicznego, zapobiega izolacji i wykluczeniu społecznemu. Problemy wynikające ze specyfiki choroby wskazują na potrzebę szczególnego postępowania w działaniach związanych z powrotem lub wprowadzeniem na rynek pracy osoby chorującej psychicznie. Konieczne jest zminimalizowanie obaw pracodawców poprzez edukację. Odruchy niechęci bądź lęk przed chorymi wynikają głównie z niewiedzy. Ponad 2/3 Polaków uważa, iż jest to choroba, którą należy ukrywać. Mówiąc o zaspokajaniu potrzeb osób chorujących psychicznie, mam na myśli zintegrowanie działań rehabilitacyjnych, jak i działań aktywizujących zawodowo.

Prawie zawsze się udaje

Projekty, które realizujemy, są działaniami innowacyjnymi, toteż trudno mówić o wzorowaniu się na „dobrej praktyce”. Trzeba pracować nad stworzeniem najlepszego zespołu pracowników projektu. Prawie zawsze to się udaje. Najwięcej trudności sprawia praca z podopiecznymi. Słabą stroną projektu jest to, że kiedyś się kończy. Bardzo często po tym okresie nie ma

FOT. ARCHIWUM

Agnieszka Niedźwiedzka: – Aby powalczyć z dyskryminacją osób chorych psychicznie, konieczne jest budowanie koalicji indywidualnie niezależnych. Czasem trzeba zrezygnować z własnych opinii na rzecz końcowego efektu

środków finansowych na kontynuację zapoczątkowanych działań. Podkreślić należy, że realizacja działań w ramach projektu jest nowym, cennym doświadczeniem zawodowym dla wszystkich przy nim pracujących. Na etapie planowania szczególną uwagę należy zwrócić na potencjał wnioskodawcy i zmierzyć siły na zamiary. Trzeba również uważać na to, aby pozyskane środki były wydatkowane w sposób przemyślany i racjonalny. Problemem może być też brak płynności finansowej w trakcie realizacji projektu.

Praca pełna kompromisów

Wieloletnia praca z osobami chorymi psychicznie stworzyła szereg metod dotarcia do beneficjentów. Najskuteczniejszą metodą jest indywidualne spotkanie. Nie należy zapominać o roli, jaką odgrywają instytucje, z którymi współpracujemy na co dzień: poradnie, szpitale, urzędy pracy oraz możliwości, jakie daje internet. Praca w partnerstwie była dla nas wielkim wyzwaniem. Zbudowanie partnerstwa z kilku instytucji, które rządzą się swoimi prawami, napotyka trudności zarówno ze strony merytorycz-

FORMY WSPARCIA cd.

PRIORYTET VI RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH

Wparcie dla osób młodych do dwudziestego piątego roku życia, które nie posiadają doświadczeń zawodowych oraz kwalifikacji koniecznych do znalezienia zatrudnienia, kobiet, zwłaszcza matek samotnie wychowujących dzieci, osób starszych, po czterdziestym piątym roku życia i osób niepełnosprawnych, poszukujących zatrudnienia na otwartym rynku pracy oraz osób długotrwale bezrobotnych. Kryteria konkursowe mogą się różnić w zależności od województwa.

6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia (Indywidualne Plany Działania)
- organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych
- wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy
- programy aktywizacji zawodowej, połączone z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi dla osoby uczestniczącej w projekcie (pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe, staże i praktyki zawodowe)

- szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych
- wspieranie wolontariatu
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna)
- wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu, prowadzące do jego adaptacji w miejscu pracy (wsparcie pomostowe)
- organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudnienia osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Grupy docelowe

- osoby pozostające bez zatrudnienia (w tym osoby zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy), w szczególności:
- osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat
- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci)
- osoby do 25. roku życia
- osoby niepełnosprawne
- osoby po 45. roku życia
- osoby pozostające bez zatrudnienia zamieszkujące w gminach wiejskich

nej, jak i formalnej. Aby jednak powalczyć z dyskryminacją osób chorych psychicznie, konieczne jest budowanie koalicji indywidualnie niezależnych. Nie należy się zniechęcać, lecz podejść do problemu z wolą jego rozwiązania. Praca w partnerstwie to praca pełna kompromisów, czasem trzeba zrezygnować z własnych opinii na rzecz końcowego efektu.

Zdarza się również, że uczestnicy projektu mają postawę roszczeniową i praca z nimi jest bardzo trudna. Jednak większość beneficjentów ceni możliwość zmian na lepsze w swoim życiu i praca staje się przyjemnością. Dla mnie najtrudniejsze jest kierowanie ludźmi. Nigdy do końca nie wiem, czy ktoś zdoła sprostać powierzonym zadaniom. Sprawną realizację projektu utrudnia rotacja personelu. Jeżeli ktoś myśli, że nie warto podejmować nowych zadań, to nie powinien pracować w organizacji pozarządowej, a już na pewno nie w podmiotach ekonomii społecznej. Siłą napędową i motorem do podejmowania nowych wyzwań jest nadzieja, że można coś zmienić, a w praktyce widoczne i trwałe rezultaty zakończonych projektów.

Marzy mi się

... praca przy projekcie, który skoordynuje wszystkie instytucje wspierające osoby po kryzysie psychicznym. Taki projekt przyczyni się do tego, iż choroba psychiczna nie będzie przeszkodą w spełnianiu ambicji zawodowych. Osoby chorujące psychicznie nadal występują w roli beneficjenta, który potrzebuje wsparcia, a nie w roli pełnowartościowego obywatela i pracownika.

Poza ramy działalności...

■ Zofia Rosotowska, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Środki Europejskiego Funduszu Społecznego pozwalają na podejmowanie działań wykraczających poza ramy działalności instytucji pomocy społecznej. Stwarzają realną szansę na zmianę wizerunku instytucji często postrzeganej jako zajmującej się „rozdawaniem” publicznych pieniędzy, mało efektywnej, zburokratyzowanej.

Trzeba sporo wysiłku, by zdobyć fundusze unijne, ale szanse, jakie stwarzają, w pełni rekompensują trud związany z ich wydatkowaniem. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie od prawie 20 lat jest moim miejscem pracy. Swoje działania kieruję do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Przyczyn tej sytuacji należy upatrywać m.in. w bezrobociu, uzależnieniach, przemocy, ubóstwie, niewydolności w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, niepełnosprawności, bezradności. Nie zawsze, chociażby ze względu na ograniczone możliwości finansowe, można udzielić dostatecznej pomocy i wsparcia osobom i rodzinom tego potrzebującym. Pamiętam dyskusje w gronie współpracowników o tych ograniczeniach i nasz żal, że nie mamy na to większego wpływu. Tak było jednak do momentu, kiedy pojawiły się środki unijne. Początkowo

z obawami i trochę nieśmiało nasza instytucja zaczęła po nie aplikować.

Dzięki projektowi przestałem kraść

O efektach w przypadku projektu „AWANS – integracja społeczna i zawodowa młodzieży z osiedla im. A. Grygowej” można mówić dużo. To podniesienie kwalifikacji przez wszystkie osoby w nim uczestniczące, podjęcie pracy przez kilkoro z nich, zdobycie „lepszego mieszkania, w lepszej dzielnicy”, wyjście na zewnątrz i włączenie się do realizacji działań na rzecz miejsca, w którym uczestnikom tego projektu przyszło żyć. Wspólna praca i poznanie samego siebie, swoich możliwości i słabości, wreszcie chwile odpoczynku podczas obozu językowego nad morzem czy warsztatów w Kazimierzu oraz momenty refleksji i zadumy w trakcie spektaklu teatralnego. Dla tych rezultatów, a czasami tylko przeżyć emocjonalnych, warto projekty realizować. „AWANS” warto było realizować dla jednego z uczestników – Grzegorza, po to tylko, żeby na pożegnanie po prawie 14 miesiącach wspólnej pracy, usłyszeć: – Proszę pani, dzięki projektowi przestałem kraść. Efekty, to także bycie w gronie laureatów „Dobre Praktyki EFS 2009” i prawo posługiwania się tytułem „Najlepszej inwestycji w człowieka” dla projektu „AWANS”, którym kierowałam.

Nie bać się i współpracować

Przystępując do realizacji projektu trzeba być przygotowanym merytorycznie. Jeśli uda nam się pozyskać kompetentny per- »

i miejsko-wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców, zamierzający podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych.

■ 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych – projekty systemowe

- szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych
- staże/przygotowanie zawodowe w miejscu pracy
- prace interwencyjne
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem działalności gospodarczej
- doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych.

Grupy docelowe

- osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, w szczególności:
- osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej kolejnych 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat, kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci)
- osoby do 25. roku życia
- osoby niepełnosprawne

- osoby po 45. roku życia
- osoby zamieszkujące na obszarach wiejskich, w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich oraz
- mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców, zamierzający podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą).

■ 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

- projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)
- wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym

Grupy docelowe

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców tych obszarów.

FOT. JACEK BABICZ

Zofia Rosołowska: – Do każdego potencjalnego uczestnika trzeba podejść bardzo indywidualnie. Często trzeba wielu zabiegów, czasu, cierpliwości, a nawet podstęp, żeby przekonać do uczestnictwa w projekcie

»sonel to już połowa sukcesu. Nie mniej istotna jest umiejętność dobrego planowania tak w zakresie harmonogramu, jak i sposobu realizacji poszczególnych zadań. Ważne, by umieć myśleć perspektywicznie, przewidywać z wyprzedzeniem „niespodzianki”. Nie bać się i współpracować z ludźmi z instytucji pośredniczącej. Koordynator odpowiada za całość przedsięwzięcia, a kierowanie ludźmi to najtrudniejsze zadanie. Musi więc dostrzec i wydobyć umiejętności tkwiące w każdym członku

zespołu i wykorzystać je do realizacji zadań projektowych. Najważniejsze to umieć tak pokierować ludźmi, aby indywidualności przestawiły się na „granie do wspólnej bramki” i tworzyły zespół.

Projekt to wyzwanie

Potrzeby naszych potencjalnych uczestników są siłą napędową, motorem, który nas napędza. Widząc sytuację życiową młodych ludzi z ulicy A. Grygowej – nie można było udawać, że nic się nie dzieje. Realizacja

projektu to wyzwanie i możliwość sprawdzenia się. To także szansa na rozwój osobisty i zawodowy, wynikająca nie tylko z potrzeby, ale wręcz z konieczności ciągłego dokształcania i doskonalenia umiejętności. Jeśli zrealizowało się chociaż jeden projekt, to po jego zakończeniu realizuje się kolejny. Dzięki projektowi „AWANS” udało się rozpocząć proces „odczarowywania” tego miejsca i ludzi tam mieszkających. Po projekcie mieszkańcy osiedla A. Grygowej objęci są działaniami z udziałem środ-

» FORMY WSPARCIA cd.

PRIORYTET VII PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych czy psychologicznych) na jakie napotykają osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, imigranci, osoby opuszczające placówki opieki zastępczej czy zakłady karne, postrzegane w sposób stereotypowy przez pracodawców i otoczenie społeczne jako pracownicy mniej dyspozycyjni oraz mobilni zawodowo. Przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integracja ze społeczeństwem. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi adaptacyjnych form zatrudnienia, w tym w sektorze ekonomii społecznej (organizacje pozarządowe, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie socjalne).

■ 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej – projekty systemowe

■ rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne (w tym indywidualne programy wychodzenia z bezdomności) oraz programy aktywności lokalnej.

Grupy docelowe

■ ośrodki pomocy społecznej.

■ 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – projekty systemowe

Rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne oraz indywidualne programy usamodzielnienia osób opuszczających rodziny zastępcze czy placówki opiekuńczo-wychowawcze, programy aktywności lokalnej obejmujące:

- wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez zatrudnienie socjalne, szkolenia oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy
- usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym
- rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego umożliwiających integrację zawodową i społeczną
- wsparcie działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (warsztaty terapii zajęciowej).

Grupy docelowe

Osoby korzystające z pomocy społecznej, które nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, w szczególności należące do poniższych grup:

- osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi
- uchodźcy
- cudzoziemcy
- osoby opuszczające rodziny zastępcze
- placówki opiekuńczo-wychowawcze mające trudności z integracją zawodową i społeczną
- powiatowe centra pomocy rodzinie i ich pracownicy.

ków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”, realizowanego przez MOPR (Priorytet VII PO KL, poddziałanie 7.1.1, „Projekty systemowe ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz regionalnego ośrodka polityki społecznej”).

Nie ma złotego środka

Nie ma jednej skutecznej metody czy „złotego” środka na dotarcie do drugiego człowieka. Często trzeba wielu zabiegów, czasu, cierpliwości, a nawet podstępów, żeby przekonać do uczestnictwa w projekcie. Myślę, że do każdego potencjalnego uczestnika trzeba podejść indywidualnie. Ważne: nie oceniać, nie etykietować, nie dawać gotowych recept na rozwiązanie problemu, sposobu na życie. To, co dla mnie jest oczywiste, dla drugiej osoby już takie oczywiste nie jest. Najważniejsze więc – ustalić co blokuje aktywność własną tej osoby, a potem dobrać odpowiednie metody pracy.

Mam marzenie

Marzę o chwili kiedy będę patrzeć na wschód słońca nad morzem i nie będę o niczym innym myślała tylko o tym pięknie, które rozlewa się aż po horyzont. A tak bardziej przyziemnie, żeby można było pomóc jak największej liczbie osób stanąć na nogi, aby wreszcie i oni poczuli „wiatr w plecy”.

Celem jest pomoc

■ mjr Zbigniew Dolata, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Poznaniu

Fundusze Europejskie stanowią istotne wsparcie finansowe dla działań realizowanych w ramach jednostki penitencjarnej. Głównym celem jest pomoc więźniom w zmianie dotychczasowego sposobu życia i odnalezieniu się w społeczeństwie. Dzięki wsparciu z UE realizujemy szkolenia zawodowe mające na celu podniesienie samooceny osadzonych oraz przygotowujące do poszukiwania pracy, doradztwo zawodowe, funkcjonują też kluby pracy. Ze wsparcia korzystają również funkcjonariusze, którzy mają możliwość ukończenia studiów podyplomowych, a także biorą udział w szkoleniach „Trening zastępowania agresji”.

Osadzeni to...

grupa dość specyficzna i trudna do zaktywizowania, wymagająca kompleksowego podejścia. Stąd oprócz szkoleń zawodowych realizujemy szkolenia wzmacniająco-aktywizacyjne. Problemem więźniów jest brak kwalifikacji zawodowych i wykształcenia. Większość osadzonych legitymuje się wykształceniem podstawowym i zawodowym. Niejednokrotnie te kwalifikacje są zdezaktualizowane i nieprzydatne. Musimy

pomóc im dostosować kwalifikacje tak, by po opuszczeniu jednostki penitencjarnej jak najszybciej stali się aktywnymi zawodowo, co może uchronić ich przed kolejną kolizją z prawem. Posiadając dodatkowe środki finansowe, wyposażenie w postaci sprzętu oraz doświadczenie, Służba Więzienna może podnieść poziom i jakość oddziaływań penitencjarnych wobec osób odbywających kary pozbawienia wolności.

Praca z trudnym klientem

...wymaga specjalistycznej wiedzy i odpowiedniego podejścia. Lepsze efekty są osiągnięte, kiedy beneficjent widzi sens realizowanych działań. Niejednokrotnie poczucie własnej wartości i przydatności u osadzonych jest na bardzo niskim poziomie, stąd brak wiary w powodzenie zmiany swojej sytuacji. Szerokie pole do popisu mają psychologowie, pedagogi, doradcy zawodowi, którzy mogą zmienić to podejście. Skuteczną metodą docierania do więźniów jest bezpośrednia informacja przekazywana przez wychowawcę, radiowezła, więzienna telewizja oraz plakaty informacyjne, umieszczone na pawilonach mieszkalnych.

Mocne i słabe strony projektu

Przy planowaniu projektu nie można przeoczyć kwestii związanych z organizowaniem działań w warunkach izolacji więziennej. Tylko doświadczona kadra sprosta tym wyzwaniom. Szkolenia, kursy, zajęcia aktywizacyjne mogą się odbywać przy udziale osób odpowiednio do tego przygotowanych, którzy w sposób profesjonalny oraz zroz-

■ 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe

- rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej
- wsparcie dla tworzenia i działalności centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej
- kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych oraz spółdzielniach społecznych połączonych z zajęciami reintegracji zawodowej i społecznej
- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe
- rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy
- promocja i wsparcie wolontariatu
- świetlice środowiskowe, kluby środowiskowe
- organizowanie akcji i kampanii promocyjno-informacyjnych m.in. z zakresu równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Grupy docelowe

- osoby długotrwale bezrobotne
- osoby niezatrudnione, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej

- osoby powracające na rynek pracy po urlopach wychowawczych i macierzyńskich
- osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi
- osoby po pięćdziesiątym roku życia (50+)
- młodzież w wieku 15 – 25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym
- osoby bezdomne
- uchodźcy.

■ 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

- projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług społecznych na tych obszarach
- wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym (np. w formie szkoleń, spotkań, seminariów).

Grupy docelowe

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców, społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów.

Więcej informacji można uzyskać na stronie www.efs.gov.pl oraz w punktach informacyjnych. Szczegółowe kryteria ubiegania się o dofinansowanie opisane są w Uszczegółowieniu PO KL.

» miały będą komunikowały się z beneficjentami. Dzięki realizowanym projektom nasze jednostki są wyposażone w sprzęt i urządzenia niezbędne do przeprowadzenia szkoleń. Przyczyniamy się także do obniżenia poziomu zagrożenia wykluczeniem społecznym byłych skazanych, umożliwiając im zdobywanie pierwszych doświadczeń zawodowych.

Do słabych stron projektu można zaliczyć nieufność i częściowy opór osadzonych, zbyt późne dostarczenie środków finansowych przeznaczonych na realizację projektu i biurokrację związaną z rozliczaniem i sprawozdawczością. Bariery uczestnictwa w projekcie dla wielu skazanych jest kryterium posiadanego wykształcenia. Współpraca przy realizacji projektu z instytucjami wymaga częściowego dostosowania się do wymagań instytucji pośredniczących i wdrażających, niemniej jednak dużą rolę odgrywa czynnik ludzki, życzliwość i otwartość, obowiązująca obie strony. Chciałbym, by w przyszłości było więcej szkoleń dla koordynatorów i lepsze wsparcie merytoryczne ze strony osób odpowiedzialnych za wdrażanie projektów. Współpraca z więźniami jest dość specyficzna, osadzonych traktuje się nieco inaczej. Nie ma tu już miejsca na pobłażliwe podejście. Pamiętajmy, osadzeni odbywają tu karę pozbawienia wolności za popełnione czyny karalne. W związku z uczestnictwem w projekcie nie mogą o tym zapominać.

Nie realizuje się projektów, bo są łatwe

Dobry koordynator powinien tak prowadzić projekt, by większość sytuacji trudnych i problemowych jak najszybciej mogła zostać rozwiązana. Nie można stwierdzić, które zadania należące do obowiązków koordynatora stwarzają najczęściej problemów. Wiele zależy od cech charakteru koordynatora i jego współpracowników, za-

FOT. GRZEGORZ KWIATA

Mjr Zbigniew Dolata: – Chciałbym, by w przyszłości było więcej szkoleń dla koordynatorów i lepsze wsparcie merytoryczne ze strony osób odpowiedzialnych za wdrażanie projektów

angażowania i kwalifikacji oraz predyspozycji do prowadzenia zespołu projektowego. Im bardziej projekt jest skomplikowany pod względem zaplanowanych działań, nakładu finansowego oraz czasu pracy, tym większe ryzyko wystąpienia trudności w jego realizacji. Ale nie realizuje się projektów, bo są łatwe, tylko dlatego, iż są potrzeby, które w pewnym stopniu zaspokoić mogą środki z UE.

Non progređi, est regredi

Nie czynić postępów, to cofać się, to główna przesłanka do realizowania projektów. Dzięki temu człowiek się rozwija. Myślę, że tych sił napędowych jest wiele, a jedną z nich – potrzeba zmian i świadomość luk, które warto wypełnić. W przypadku

organizacji przystępujących do realizacji projektu może to być również konieczność lub chęć zmiany wizerunku. Pomysł na projekt powinien być odpowiedzią na potrzeby konkretnej grupy. Jeśli osadzeni posiadają braki w wykształceniu uniemożliwiające im znalezienie pracy po opuszczeniu aresztu czy zakładu karnego, a UE finansuje działania zmierzające do podnoszenia lub zdobywania kwalifikacji zawodowych, należy osadzonym stworzyć taką szansę.

Efekty działań

Dotychczas nie mieliśmy trudności z rekrutowaniem skazanych i przeprowadzeniem szkoleń. Funkcjonariusze rozpoczęli studia podyplomowe oraz uczestniczyli w szkoleniu pt. „Trening zastępowania agresji”, podnosząc swoje umiejętności i uprawnienia. Efekty podejmowanych działań będzie można przeanalizować, kiedy skazani, którzy uczestniczyli w kursach, opuszczą jednostkę penitencjarną. Wówczas – w drodze badania ankietowego – należałoby oszacować liczbę osób, którym udało się znaleźć i utrzymać zatrudnienie poza więzieniem. Takie badanie pokaże również efektywność i celowość działań podejmowanych w ramach projektu.

Opr. Joanna Gontarz

MATEUSZ WALEWSKI, CENTRUM ANALIZ SPOŁECZNYCH I EKONOMICZNYCH CASE:

Dla każdej z grup osób, którym zagraża wykluczenie potrzebne są specyficzne projekty, bo potrzebują one różnej pomocy. Dla niepełnosprawnych może być to dostęp do edukacji otwartej, dla niewidomych narzędzia do nauki i do pracy w języku Braille'a, a dla więźniów pomoc psychologiczna oraz pomoc w zbudowaniu zaufania do nich w społeczności, w której będą pracować. Trzeba pamiętać, że bezrobocie w przypadku tych grup jest skutkiem, a nie przyczyną ich wykluczenia.

Rolą Funduszy Europejskich w walce z tym problemem jest dostarczenie pieniędzy i dobrych pomysłów. Fundusz powinien otwierać pole dla dobrych pomysłów, nie zaś ustalać z góry, jakie projekty będzie finansować. Są oczywiście dobre praktyki, którymi można się kierować, ale warto pamiętać, że najlepsze projekty to projekty innowacyjne. Chociaż one również mogą się nie powieść.

Opr.: K.O.

Najtrudniejszy był pierwszy krok

Nieaktywni zawodowo, bez wiary we własne siły i umiejętności, często samotnie borykający się ze swoimi problemami. Zdobyli nowe kwalifikacje, poczucie własnej wartości oraz grono znajomych i przyjaciół. Niektórzy mają już pracę, inni aktywnie jej poszukują lub myślą o założeniu własnych firm. Więźniowie, bezrobotni, ludzie w wieku 50+ i mamy, które chcą się realizować zawodowo. Tym, którzy uwierzyli, że warto się starać, udało się. Pomogły środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Po więziennych szlakach

Więzienie spełniać ma nie tylko funkcje penitencjarne – karanie za popełnione przestępstwa – ale też, co nie mniej ważne, resocjalizacyjne: umożliwienie skazanym powrót do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Z pomocą przychodzi EFS

Zadanie nie jest proste, tym bardziej, że znaczna część skazanych nie posiada wykształcenia ani kwalifikacji zawodowych, umożliwiających znalezienie pracy po wyjściu na wolność, lub kwalifikacje te stają się za sprawą pobytu w zakładzie karnym zdezaktualizowane. Oddrębny problem to uwarunkowania społeczne i psychologiczne, które stają na przeszkodzie w zmianie dotychczasowego trybu życia, stąd konieczność nie tylko szkoleń o charakterze zawodowym, ale także zajęć wzmacniająco-aktywizacyjnych. W realizacji tego typu programów z pomocą przychodzi Europejski Fundusz Społeczny. Obecnie w ramach PO KL (Priorytet I, działanie 1.3) Centralny Zarząd Służby Więziennej realizuje cztery szeroko zakrojone projekty, których beneficjentem systemowym jest Służba Więzienna, a beneficjentami ostatecznymi – osoby odbywające karę pozbawienia wolności. Projekty będą realizowane do 2012 roku, obejmą połowę z ogólnej liczby skazanych (obecnie jest ich w Polsce ok. 85 tys.). Dotacja z EFS to 85% kosztów przedsięwzięcia, czyli 35 mln euro.

W szkoleniach zawodowych mogą uczestniczyć skazani, którym pozostało nie więcej niż dwa lata do końca odbycia kary. Kończą się egzaminem i wydaniem zaświadczenia, takiego samego, jakie otrzymują np. absolwenci kursów dla bezrobotnych. Kursy składają się z części teoretycznej oraz z zajęć praktycznych – prac (np. remontowo-budowlanych) wykonywanych na terenie zakładu karnego lub w okolicznych przedsiębiorstwach, państwowych czy prywatnych. – Środki unijne umożliwiły nam na szerszą skalę realizować działania, które już wcześniej podejmowaliśmy, jednak z różnych względów, finansowych czy organizacyjnych, w bardziej ograniczonym zakresie – mówi rzecznik prasowy Dyrektora Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Poznaniu, major Zbigniew Dolata. – W okręgu poznańskim, który obejmuje 15 jednostek, projekty są realizowane

w 9 jednostkach: w poznańskim Areszcie Śledczym – wszystkie cztery projekty; w większości pozostałych zakładów – głównie aktywizacja społeczno-zawodowa. Do uczestnictwa w programach europejskich staramy się dobierać skazanych, którzy są zainteresowani uzyskaniem lub zmianą zawodu, a z drugiej strony, w porozumieniu np. z Zakładami Doskonalenia Zawodowego, staramy się kształcić ich w zawodach, które są potrzebne na rynku – dodaje major.

Potem się przekonują....

Czy więzienna przeszłość nie jest zbyt dużą przeszkodą w znalezieniu zatrudnienia w sytuacji, gdy wielu pracodawców żąda zaświadczenia o niekaralności? – Nie jest to do końca prawda – tłumaczy major Dolata. – Często więźniowie w zakładach typu półotwartego pracują na zewnątrz już podczas odbywania kary. Jeżeli więzień »

PROJEKTY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

- **„Podniesienie kwalifikacji zawodowych funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej realizujących zadania związane z przywieziennymi klubami pracy”** ma na celu poprawę jakości pracy kadry wychowawczej (psychologów i wychowawców) wspierającej resocjalizację i aktywizację zawodową skazanych. W szkoleniach i treningach weźmie udział prawie tysiąc funkcjonariuszy z całego kraju. Ponadto w każdym okręgu zostaną wykształceni trenerzy klubów pracy, którzy będą przygotowani do szkolenia kolejnych specjalistów.
- **„Penitencjarny doradca zawodowy”** to projekt, który ma na celu stworzenie takiego stanowiska w 15 wytypowanych jednostkach. Zadaniem doradców będzie pomoc w przygotowaniu zatrudnienia dla skazanych, m.in. poprzez stworzenie ogólnopolskiej bazy skazanych i ich kwalifikacji zawodowych oraz nawiązywanie kontaktów z pracodawcami, ale też w określeniu preferencji zawodowych skazanego, który chce przystąpić do nauki.
- **„Cykl szkoleniowo-aktywizacyjny służący podniesieniu kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności oraz przygotowaniu ich do powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”** jest realizowany na poziomie lokalnym, a polega na objęciu ponad 30 tys. skazanych szkoleniami zawodowymi, ale też przyuczeniu ich do samodzielnego poruszania się na rynku pracy (poradnictwo zawodowe, prawne, podatkowe itp.)
- **„Aktywizacja społeczno-zawodowa skazanych niepełnosprawnych oraz osób skazanych na karę pozbawienia wolności na podstawie art. 209 kk”** skierowany jest do specyficznych grup – niepełnosprawnych oraz do skazanych z tytułu zaległości alimentacyjnych, którym podjęcie pracy umożliwi spłatenie należności alimentacyjnych.

» przez rok czy dwa lata pracował i się sprawdził, to nie jest to żadna przeszkoda dla pracodawcy. Nie można generalizować. Coraz częściej nasi podopieczni, którzy uzyskali uprawnienia i odbyli praktykę w zawodzie, są poszukiwanymi pracownikami.

Karolina Mocarska pracuje w AŚ w Poznaniu jako penitencjarny doradca zawodowy. Pomaga skazanym w określeniu ich predyspozycji i w wyborze kierunku kształcenia, a także – przed wyjściem na wolność – w kontakcie z instytucjami, które mogą im pomóc znaleźć zatrudnienie, a nawet w założeniu własnej firmy lub w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych w celu ubiegania się o dofinansowanie działalności. Prowadzi także szkolenia „miękkie” – uczy asertywności, umiejętności autoprezentacji, zachowania na rozmowie kwalifikacyjnej.

Czy przypadkiem nie jest tak, że skazani traktują udział w kursach i szkoleniach jako urozmaicenie więziennej monotonii? – Motywacja na początku rzeczywiście jest różna, jednak z mojego doświadczenia wynika, że w trakcie uczestnictwa potrafi się zmieniać – wyjaśnia major Dolata. Karolina Mocarska dodaje: – Zdarzały się osoby, które same poprosiły o spotkanie ze mną, jednak w większości są to osoby wytypowane przez wychowawcę, które na początku trzeba zachęcić; potem się przekonują, gdyż widzą, że naprawdę mogą na tym skorzystać.

Bez kwalifikacji, ale z nadzieją

– Od kilku lat prowadzę firmę ze wspólnikiem, jednak powinięta mi się noga. Po wyjściu chciałbym powrócić do działalności, a być może także zdobyć dodatkowe środki z Unii – opowiada Piotr, technik budowlany. – W czasie odbywania kary uczestniczyłem w kursie elektrycznym do 1 KW, mam uprawnienia, które pozwalają mi we własnym zakresie wykonać podstawowe prace elektryczne. Dowiedziałem się też, z jakich programów pomocowych mogę korzystać i jak przygotować taki wniosek.

W kursach i warsztatach uczestniczą zarówno osoby, które zakończyły edukację na szkole podstawowej czy gimnazjum, ale też i takie, które mają konkretne zawody, praktykę i chcą założyć działalność gospodarczą. – Osadzeni, którzy u nas przebywają, często nie posiadają jakichkolwiek kwalifikacji. Kursy, jakie możemy im zaoferować, pozwolą im zacząć funkcjonować na rynku pracy. To jest początek pewnej drogi; jak to wykorzystają później, to już zależy od nich – podsumowuje porucznik Jan Kurowski, oficer prasowy AŚ w Poznaniu.

Nowe perspektywy po 45. roku życia

Spore bezrobocie, brak przemysłu i duża grupa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – to tylko część problemów, z którymi walczy gmina Byczyna. Dzięki warsztatom i szkoleniom osoby po 45. roku życia mogą nauczyć się pielęgnacji terenów zielonych, segregacji śmieci, ale również szycia strojów średniowiecznych.

Jednym z instrumentów, jakie w tej walce wykorzystuje gmina, jest projekt „Nowe perspektywy”, realizowany przez Centrum Integracji Społecznej Cispol w Polanowicach (PO KL, działanie 7.2.1).

FOT. MILENA ZATYLA (2X)

Beata Sattler i Jolanta Cervenakova

W warsztatach, kursach i stażach aktywizujących realizowanych od stycznia 2009 r. do czerwca 2010 r., uczestniczyć będzie 81 osób – głównie bezrobotnych kobiet po 45. roku życia. Dodatkowo 30 rodzin skorzysta z pomocy asystenta rodzinnego.

– Zanim projekt się rozpoczął, zdiagnozowaliśmy rynek pracy i oczekiwania osób bezrobotnych – mówi Marcin Juszczyk, kierownik projektu. – Postawiliśmy na zawody deficytowe, by po skończeniu szkoleń nasi podopieczni mieli jak największą szansę na pracę na etacie lub we własnej firmie.

W ramach unijnego projektu podopieczni Cispolu uczą się pielęgnować tereny zielone, segregować śmieci, układać kostkę brukową, a także szyc stroje średniowieczne.

– Nie mieliśmy żadnych problemów ze znalezieniem chętnych do uczestnictwa w kursach i warsztatach – informuje Juszczyk.

– Wręcz przeciwnie – tyle osób chciało z nich skorzystać, że mieliśmy dylemat, kogo wybrać. Szkolenia trwają już ponad rok, kilka z nich już się zakończyło, a przez ten czas żaden uczestnik nie zrezygnował z udziału w projekcie. To dla nas dowód, że trafiliśmy w oczekiwania odbiorców.

Nie bez znaczenia jest fakt, że dzięki funduszom pozyskanym na realizację projektu Cispol zakupił maszyny i urządzenia, które na pewno będzie wykorzystywał w przyszłości.

– Wzbogaciliśmy się o zagęszczarkę i ubijarkę do prac brukarskich, kosy spalinowe do pielęgnacji terenów zielonych, a także kupiliśmy zgniatarkę do butelek plastikowych – wylicza kierownik projektu. – Mamy teraz profesjonalny sprzęt, więc będziemy mogli rozszerzyć zakres naszych usług.

Średniowieczny rodowód

Byczyna, która może się poszczycić średniowiecznym rodowodem, słynie ze wspaniałych zabytków i unikatowego grodu rycerskiego. Dwa razy do roku w miejscowej warowni odbywają się turnieje rycerskie, które przyciągają wojów z całej Europy, towarzyszące im białogłowy, a także tysiące turystów. W warsztatach szycia strojów średniowiecznych uczestniczą Maria Leszczyńska i Danuta Cicha. – Chcemy wykorzystać ten atut – wyjaśniają uczestniczki warsztatów krawieckich. – Pasjonatów rycerstwa w naszym kraju jest coraz więcej, więc liczymy również na zainteresowanie strojami z epoki. Tym bardziej, że turniejom towarzyszą jarmarki, na których można kupić również średniowieczne odzienie.

Maria Leszczyńska i Danuta Cicha

W ramach projektu panie szyją średniowieczne stroje dla burmistrza Byczyny i rady miejskiej – władarz i rajcy będą w nich występować na uroczystych sesjach. Również inne historyczne miasta są zainteresowane tym pomysłem.

– Szkolenie ma nas wyposażyć w pewne umiejętności rzemieślnicze związane z krawiectwem i one na pewno nam się przydadzą – tłumaczy Leszczyńska i Cicha. – Ale ważny jest również inny aspekt tego przedsięwzięcia – to, że po latach siedzenia w domu mogłyśmy wyjść do ludzi i przekonać się, że jeszcze potrafimy się czegoś nauczyć. A szycie strojów średniowiecznych wcale nie jest takie łatwe. Ważne jest również to, że zarabiamy pieniądze – dla domowego budżetu dodatkowe niemal dziewięćset złotych co miesiąc, to spora kwota.

– Kiedy się dowiedziałam, że zostałam zakwalifikowana do udziału w szkoleniu, rozptakałam się z radości – wspomina Maria Leszczyńska. – Trzy lata byłam bez pracy i nie miałam żadnych perspektyw na jakąkolwiek posadę.

– Dla kobiet w naszym wieku, czyli po czterdziestym piątym roku życia, znalezienie pracy w okolicy graniczy z cudem – dodaje Danuta Cicha. – Dzięki projektowi stworzyły się przed nami nowe perspektywy.

Przyjemność i szacunek

W warsztatach segregacji odpadów uczestniczą Beata Sattler i Jolanta Cervenakova.

– Uczymy się obsługiwać zgniatarkę do odpadów, a także HDS, czyli dźwig do podnoszenia kosza z butelkami – mówią uczestniczki projektu. – W naszej gminie jest specjalistyczna firma zajmująca się recyklingiem, więc liczymy na to, że po szkoleniu właśnie tam znajdziemy pracę.

Panie podkreślają, że nie wstydzą się zawodu „śmieciarza”.

– Jak ktoś jest bezrobotny wiele lat, tak jak my, marzy o jakimkolwiek płatnym zajęciu – wyjaśniają. – Dla nas udział w tych warsztatach i przede wszystkim comiesięczne wynagrodzenie, to prawdziwa przyjemność, a nawet szacunek. Dostałyśmy szansę, której nie zamierzamy zmarnować – i ze śmiechem dodają – Jesteśmy kobietami pracującymi i żadnej pracy się nie boimy.

Dość już tego bezrobocia

Dla ludzi z różnych miejsc Wielkopolski szansą na przełamanie życiowego impasu stał się udział w projektach realizowanych przez lokalne ośrodki pomocy społecznej i pomocy rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, a finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Instytucje, które już sięgnęły do unijnej kasy nie żałują. Wysiłek włożony w stworzenie projektów zapoczątkował uśmiechem ludzi, którym dzięki temu udało się pomóc.

– Najtrudniejszy był pierwszy krok. Przeraziły nas zarówno formalności, których należy dopełnić przy składaniu wniosku, jak i to, czy udało nam się do realizacji projektu – wspomina Anna Ślipko, koordynator realizowanego 2008 roku w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy w Śremie projektu „Aktywność się opłaca”.

Projekt o wartości ponad 117 tys. zł adresowany był wyłącznie do kobiet z terenu całej gminy: zarówno zarejestrowanych jako bezrobotne, jak i nieposiadających tego statusu, lecz niepracujących, a także do podopiecznych OPS w Śremie. W projekcie udział wzięło 20 kobiet. Oprócz pomocy doradcy zawodowego oraz psychologa uczestniczki mogły zdobyć nowe kwalifikacje na jednym z dwóch kursów: sprzedawca z obsługą komputera i kasy fiskalnej oraz opiekun osoby chorej i niepełnosprawnej.

Pani Barbara Ptak ukończyła ten drugi kurs. Obecnie pracuje jako opiekunka medyczna w szpitalu w Śremie.

– Przez dwadzieścia lat byłam bufetową. Nagle straciłam pracę i przez prawie pięć lat nie mogłam znaleźć stałego zajęcia. Bałam się o swoją przyszłość, o emeryturę. Wcześniej dorywczo opiekowałam się ludźmi chorymi i starszymi, dopiero jednak po kursie i praktykach w szpitalu zdobyłam nowy zawód. Teraz robię to, co lubię najbardziej – pomagam innym. O emeryturze już nie myślę. Jak tylko zdrowie pozwoli to mogę pracować nawet do siedemdziesiątki – opowiada z entuzjazmem pani Barbara. »

» Anna Ślipko przygotowuje kolejny, trzeci już projekt w ramach poddziałania 7.1.1 („Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”) i nie ma wątpliwości, że aktywność się opłaca – zarówno beneficjentom, jak i projektodawcom, ponieważ jedni i drudzy zdobywają nowe umiejętności i doświadczenia.

Razem można więcej

Podobnego zdania jest także Alicja Zajęc, kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lwówku i koordynator ubiegłorocznego projektu „Aktywność bez barier”, realizowanego w partnerstwie z ośrodkami w Zbąszyniu, Kuślinie i Miedzichowie.

– Dzięki projektowi udało nam się nie tylko zaktywizować, zintegrować osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, ale także pracownicy ośrodków pomocy społecznej, działając w partnerstwie, lepiej się poznali i nauczyli się współpracować. Teraz wiemy, że razem możemy więcej – podkreśla Alicja Zajęc.

W projekcie o wartości ponad 441 tys. zł uczestniczyło 36 osób z powiatu nowotomyskiego. Uczestnicy mieli do wyboru kilkanaście kursów zawodowych, objęci zostali opieką psychologa oraz doradcy zawodowego.

– Pani Aldona Królik, nigdy przedtem niepracująca matka czworga dzieci, czy Monika Przybylak, absolwentka liceum, znalazły pracę jeszcze podczas trwania zajęć. Inni – zaraz po ich zakończeniu. Pan Tomasz Gomulski, kiedyś nasz podopieczny, na jednym z kursów zdobył prawo jazdy kategorii E. Obecnie ma bardzo dobrą pracę w firmie transportowej i z naszej pomocy nie musi już korzystać – wylicza Alicja Zajęc.

Pani kierownik właśnie wybiera się do Poznania, by złożyć wniosek o dofinansowanie podobnego projektu na rok bieżący.

Wierzę, że nam się uda

– Celem projektów jest zarówno reintegracja zawodowa jak i społeczna uczestniczących w nich osób – podkreśla Anna Kwaśniewska, zastępca dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie i koordynator projektu.

Realizowany w ubiegłym roku przez MOPR projekt „Wykorzystaj swoją szansę!” obejmował nie tylko uczestników projektu, ale także ich rodziny.

– W sierpniu sfinansowaliśmy dwutygodniowy pobyt w Pogorzeliczy dla 53 dzieci osób biorących udział w projekcie – opowiada Anna Kwaśniewska.

W konińskim projekcie o wartości ponad 984 tys. zł udział wzięły 143 osoby. Zaproponowano im 12 różnego rodzaju kursów zawodowych, a także pomoc psychologa, doradcy zawodowego oraz profilaktyczne badania lekarskie.

Pani Bożena Kusiak jest jedną z beneficjentek projektu. Ukończyła kurs kucharski.

– Sporo się nauczyłam i jestem bardzo z tego zadowolona. Pracy jednak nadal nie mogę znaleźć. Często rozmowy z pracodawcą kończą się na sprawdzeniu mojej daty urodzenia. Dość mam już tego bezrobocia. Razem z kilkoma innymi uczestniczkami projektu zakładamy właśnie spółdzielnię socjalną, która świadczyć będzie usługi z zakresu opieki nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi i dziećmi, a także zajmować się sprzątnięciem. Wierzę, że nam się uda – mówi z uśmiechem pani Bożena.

Podobnie jak w innych ośrodkach, także w Koninie trwają prace nad nowym projektem, zakrojonym na jeszcze większą skalę, który realizowany ma być w 2010 roku.

FOT. MACIEJ PACHOWICZ (GX)

Alicja Zajęc i Aldona Królik

Mamy wracają do pracy

W projektach, których celem jest pomoc w powrocie do życia zawodowego matkom, równie ważne jak uczenie poruszania się po rynku pracy, są pomoc psychologiczna, przywrócenie wiary we własne siły oraz stworzenie takich warunków nauki, by matki nie musiały martwić się, co dzieje się z ich dziećmi.

Pamiętały o tym autorki projektu „Mama pracująca nie mniej kochająca” – Magdalena Dębowska Cholewińska i Agnieszka Łabno, pracujące w firmie WYG International, obie znające problem z autopsji. Projekt obejmował województwo śląskie, a adresowany był do kobiet powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowywaniem dzieci. Na jego przeprowadzenie firma pozyskała ponad 1,7 mln zł z PO KL (priorytet VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”). Program trwał od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 roku. Wzięło w nim udział 260 bezrobotnych matek, spośród których 38 odbyło staże zawodowe, a 34 znalazły pracę.

Na program składały się warsztaty motywacyjne, konsultacje z doradcą zawodowym i z psychologiem, szereg szkoleń (m.in. z zarządzania czasem, kreatywnego rozwiązywania problemów, negocjacji), indywidualne pośrednictwo pracy i dla części uczestniczek 3-miesięczne staże.

Blisko mamy

– Zwracaliśmy koszty dojazdów i zapewnialiśmy opiekę nad dziećmi. W czasie zajęć dzieci mogły przebywać w sali obok, bawić się, a w przerwie każda mama mogła do dziecka zajrzeć – mówi koordynator projektu Magdalena Dębowska Cholewińska. Opieka ta była też zapewniona dzieciom mam, które zdecydowały się na staże zawodowe.

Z takiego stażu, który przerodził się w pracę na stałe (w fundacji Silesia pro Europa) skorzystała Urszula Bartoszewicz.

– Byłam na urlopie wychowawczym, pracowałam w sklepie. Dzięki udziałowi w programie przekwalifikowałam się – mówi pani Urszula. – W programie nacisk położono na motywację, odbudowę poczucia własnej wartości, kreatywne myślenie, ale również czysto praktyczną stronę programu, jaką była właśnie opieka nad dziećmi – stwierdza dalej Urszula Bartoszewicz.

Anna Ślipko

Barbara Ptak

Anna Kwaśniewska

FOT. MAREK ROKITA

Platforma e-learningowa

Chyba jeszcze trudniejsze zadanie niż w przypadku „Mamy pracującej nie mniej kochającej” stało przed twórcami zrealizowanego 3 lata temu ogólnopolskiego projektu „Profesjonalna mama – program integracji zawodowej matek dzieci niepełnosprawnych”.

– Pomysł narodził się w wyniku współpracy firmy informatycznej Dr Notes z Fundacją Pomocy Dzieciom Jaś i Małgosia – opowiada koordynator programu Katarzyna Kabzińska.

– Fundacja miała doświadczenie w pomaganiu dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzicom, znała ich potrzeby, a firma Dr Notes specjalizująca się w technikach zdalnego nauczania dostarczyła narzędzi, żeby pomóc im te problemy przezwyciężyć.

Dylemat polegał na tym, że dziecko niepełnosprawne zazwyczaj wymaga ciągłej opieki, więc w przypadku ich matek nie wchodzi w grę żadne formy kształcenia wymagające wyjazdów. Stąd pomysł stworzenia platformy e-learningowej. Projekt trwał 12 miesięcy i kosztował 350 tys. zł. Kursy składały się z trzech modułów: aktywizacji zawodowej (poszukiwanie pracy, pisanie CV), zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz zajęć poświęconych

telepracy. Uczestniczki samodzielnie korzystały z materiałów, ale do każdego z nich dostępne było forum dyskusyjne oraz możliwość zasięgnięcia doradztwa on-line. W programie wzięło udział 169 osób.

– Nadal śledzimy losy uczestniczek. Wciąż kontaktują się między sobą. Kilkanaście osób podjęło pracę, kilka zostało wolontariuszkami. Prawie 70% z nich podnosi swe kwalifikacje zawodowe, korzystając z innych szkoleń – mówi Katarzyna Kabzińska.

W programie nie mniej istotny niż kwestie merytoryczne okazał się współistnienie z nimi wymiar społeczny. – Przekonałyśmy się, że są inne osoby, które mają podobne problemy – mówi Barbara Radkowska, mama 10-letniego Mikołaja chorego na ADHD. – Bardzo cenne było uruchomienie forum, na którym uczestniczki mogły nie tylko dyskutować na temat zadań wykonywanych w trakcie zajęć, ale też swoich życiowych problemów, związanych z posiadaniem dziecka, wymagającego szczególnej troski – dodaje Barbara Radkowska.

Autorzy: **Grzegorz Kmita, Krzysztof Orłowski, Iwona Połoz, Milena Zatylna**

FOT. ARCHIWUM

Równe szanse

Realizacja zasady równości szans kobiet i mężczyzn w programach operacyjnych dotychczas nastrożczała wiele trudności.

Włączanie jej w działania projektowe nie jest jednak trudne, jeśli traktujemy ją jako integralną część projektu. Problem leży jedynie w nastawieniu do tego wymogu.

Polityka równości płci zakłada, że różnice między kobietami i mężczyznami nie mogą być powodem nierównego traktowania, a jednakowy udział przedstawicieli obu płci we wszystkich sferach życia społecznego korzystnie wpływa na rozwój i jakość procesów demokratycznych. Nie ogranicza się jedynie do działań na rzecz grupy nieuprzywilejowanej (kobiet lub mężczyzn, choć w większości przypadków dotyczy kobiet), ale idzie krok dalej, tzn. przedkłada rozwiązania systemowe, wprowadzając je do głównego nurtu polityki. Jako zasada horyzontalna obowiązuje we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, we wszystkich działaniach władz publicznych i wszędzie tam, gdzie wykorzystywane są środki publiczne.

Eliminuj fałszywe podziały

Punktem wyjścia jest analiza pozwalająca określić specyficzne potrzeby i problemy kobiet i mężczyzn, aby uniknąć błędnego, opartego na fałszywych przesłankach i stereotypach, planowania celów i działań w ramach projektu współfinansowanego z Funduszy Europejskich. Na każdym etapie jego realizacji – tj. podczas planowania, wdrażania i monitorowania – musimy brać pod uwagę sytuację kobiet i mężczyzn z grup docelowych i obszarów, którymi się zajmujemy. Aby przewidzieć, jak planowane przez nas projekty zmienią ich sytuację, musimy dokonać analizy wpływu ze względu na płeć. I robimy to nie dlatego, że istnieje taki wymóg, ale dlatego, że w znacznym stopniu podnosi to efektywność realizowanych projektów. Dzięki analizie możemy ocenić skuteczność działań skierowanych do uczestników i uczestniczek, czyli czy kobiety i mężczyźni odniosą korzyści adekwatne do potrzeb. Będziemy też mogli właściwie ocenić, czy działania te pośrednio lub bezpośrednio nie utrwalają (lub nie pogłębiają) istniejących nierówności. Włączanie zasady równości szans kobiet i mężczyzn w działania projektowe nie jest trudne, jeśli traktujemy ją jako integralną

część projektu. Problem leży jedynie w nastawieniu do tego wymogu. Na szkoleniach, spotkaniach oraz w różnego rodzaju publikacjach można spotkać się z traktowaniem tej zasady jako „dodatkowego celu sponsora”, wymogu nastrożającego wnioskodawcy wielu trudności, nieistotnego problemu narzuconego projektodawcom, którzy przecież realizują projekt w zupełnie innym obszarze tematycznym. Projektodawcy najczęściej uważają, że jest to sztuczny problem i w rzeczywistości nierówność nie istnieje. Wynika to niejednokrotnie z przekonania, że projekty zgodne z zasadą równości płci

jest oderwanym, sztucznym tworem, nie mającym zbyt wiele wspólnego z projektem. Oznacza to również, że tak naprawdę nie wiemy nic o potrzebach kobiet i mężczyzn objętych realizacją projektu. Nie wiemy, jak nasze działania wpłyną na ich sytuację życiową.

Należy pamiętać, że sferą, gdzie realizacja zasady równości powinna być realizowana zawsze i bez wyjątku jest rynek pracy. Zastosowanie jej w projektach wpływa korzystnie na wszelkie kwestie związane z zatrudnieniem kobiet i mężczyzn, podział ról rodzicielskich, model rodziny oraz orga-

ZASADA PRZENIKA CAŁĄ UE

Zgodnie z Rozporządzeniem (WE) 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z 5 lipca 2006 r. art. 6, „państwa członkowskie zapewniają włączenie do programów operacyjnych opisu sposobu, w jaki równość płci i równość szans są wspierane w ramach przygotowania, realizacji, monitorowania i oceny programów operacyjnych”. Oznacza to, że perspektywa płci powinna być stosowana we wszelkiego rodzaju projektach i działaniach podejmowanych przez poszczególne instytucje (od strategii lokalnych i wdrażania polityki sektorowej poprzez plany rozwoju konkretnych sektorów i branż, po codzienne działania podejmowane przez poszczególne instytucje).

skierowane są wyłącznie do kobiet. Nic bardziej mylącego, z założenia każdy projekt powinien zapewniać równe szanse rozwoju tak kobietom, jak i mężczyznom.

Sztuczny wymóg czy autentyczna potrzeba?

Można też spotkać się z opinią, że w przypadku np. działań skierowanych do przedsiębiorców, sektorów i branż przemysłu lub rolnictwa czy też dotyczących opieki zdrowotnej lub systemu edukacji i szkolnictwa zasada równości szans nie ma zastosowania. Wtedy to najczęściej stosuje się określenie, że projekt jest „neutralny” i w miarę możliwości zachowany zostanie parytet (czyli 50% kobiet i 50% mężczyzn biorących udział w projekcie) lub też składa się deklarację, że „nikt nie będzie dyskryminowany i każdy będzie miał równy dostęp do działań projektowych”. Przy takim podejściu zasada równości płci rzeczywiście

nizacji pracy, model wykorzystania czasu, a nawet zmiany instytucjonalne. Wdrażając założenia polityki równości, należy podejmować zarówno działania uwzględniające różnicowanie płci, jak i zmniejszające nierówności w ich traktowaniu.

Precyzyjne normy w PO KL

W przypadku Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Departament Zarządzania EFS Ministerstwa Rozwoju Regionalnego zapewnił kompleksowe i zestandaryzowane wdrożenie zasady równości szans kobiet i mężczyzn. Opracowano nowe *Zasady dokonywania wyboru projektów*, definiujące standard minimum (patrz ramka), który pozwala ocenić projekt po względem realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn. Wydano też poradnik *Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach PO KL*, który szczegółowo, krok po kroku, omawia sposób właściwego przygotowania

FOT. EUROPEAN COMMUNITY

Innowacyjna Gospodarka, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich czy też Infrastruktura i Środowisko, zasada równości szans kobiet i mężczyzn nie zawsze ma zastosowanie. Jednakże, podobnie jak w projektach społecznych, powinniśmy tu uwzględnić różnorodność i być wyczuleni na problemy związane z nierównością. Programy te również obejmują obszary, w których należy zastosować zasadę równości płci. Dotyczy to z pewnością projektów związanych ze szkoleniami, doradztwem zawodowym, podniesieniem kwalifikacji czy wspieraniem przedsiębiorczości. Zastosowanie zasady daje pewność, że projektodawca nie utrwała istniejącej segregacji na rynku pracy, nie powiela stereotypowych wy-

projektu. Co najważniejsze, przygotowana została *Agenda działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, która zakłada systemowe wdrożenie zasady równości w instytucjach odpowiedzialnych za wdrażanie PO KL, prowadzenie szkoleń, działalność doradczą oraz rozpowszechnienie wiedzy na temat jej realizacji w szerokim gronie projektodawców.

Wdrożenie zasady równości szans do projektów PO KL wiąże się z jego zakresem tematycznym. Mamy tu do czynienia z działaniami nastawionymi na rozwiązywanie problemów społecznych, dotyczącymi zatrudnienia, przeciwdziałania wykluczeniu i dyskryminacji, integracji społecznej czy edukacji, a przede wszystkim wyrównywania szans. Projekty kierowane są w większości do określonych grup docelowych (kobiet i mężczyzn), dlatego już podczas planowania możemy dokładnie przeanalizować ich sytuację, zastanowić się czy są tu jakieś różnice, na czym one polegają,

jakie rodzą problemy i jakie są w związku z tym specyficzne dla każdej z płci potrzeby (analiza ze względu na płeć – patrz ramka). W kolejnym kroku możemy się zastanowić, jak przygotowane przez nas działania wpłyną na sytuację życiową kobiet i mężczyzn, czy zmiana, jaką spowoduje nasz projekt wpłynie pozytywnie na obie grupy (analiza wpływu na płeć – patrz ramka).

Inne programy

W przypadku programów operacyjnych, takich jak Regionalne Programy Operacyjne,

ANALIZA POD KĄTEM PŁCI (GENDER ANALYSIS):

1. Ujawnia różnice między położeniem kobiet i mężczyzn w danym obszarze,
2. Analizuje je uwzględniając **społeczno-kulturowe uwarunkowania płci (gender)**.

ANALIZA WPŁYWU NA PŁEĆ (GENDER IMPACT ASSESSMENT):

1. Ocenia istniejące i/lub potencjalne skutki konkretnych działań na sytuację kobiet i mężczyzn (lub różnych grup kobiet i mężczyzn).
2. Na poziomie projektu analiza wpływu na płeć prognozuje, jak wpłyną działania naszego projektu na sytuację kobiet i mężczyzn w danym obszarze problemowym, jakie rezultaty, w odniesieniu do grupy kobiet i mężczyzn przyniesie nasz projekt.

Źródło: Poradnik. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, MRR, 2009 r.

obrażeń na temat „męskich” i „kobiecych” zawodów.

W projektach skierowanych do przedsiębiorstw czy przez nie realizowanych należy zwrócić uwagę na system zarządzania i podejmowania decyzji, na proporcje, w jakich uczestniczą w nim kobiety i mężczyźni, politykę zatrudnienia, rozwiązania w zakresie godzenia życia prywatnego i zawodowego itp. W analizach i badaniach projektodawcy powinni stosować segregację danych z podziałem na płeć, badanie potrzeb ze względu na płeć i konsekwentnie uwzględniać wyniki w rekomendacjach lub planowanych działaniach. Na obszarach wiejskich z kolei powinno się zwracać szczególną uwagę na specyfikę pracy w rolnictwie i podział ról w gospodarstwie, ale tak, by nie umacniać tradycyjnych podziałów na role „kobiece” i „męskie”. W projektach związanych z nowymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi ważne jest promowanie równowagi płci w przygotowaniu zawodowym do pracy w sektorze nauki i techniki.

**Joanna Białas
Agnieszka Siekiera**

STANDARD MINIMUM W PO KL

Wprowadzenie standardu minimum było kluczowe dla wdrożenia jednolitego, spójnego sposobu przygotowania i oceny projektu. Stanowi go składająca się z 6 pytań lista sprawdzająca, która z jednej strony pozwala ocenić, czy na każdym etapie projektu wzięto pod uwagę kwestie dotyczące kobiet i mężczyzn, z drugiej zaś jest dla projektodawców podpowiedzią, jak ta zasada powinna być wdrażana. Standard minimum obowiązuje od 1 kwietnia 2009 roku, a od 1 stycznia br. weszła w życie jego zaktualizowana wersja (główna zmiana dotyczy przeformułowania pytań oraz uszczegółowienia instrukcji). Dzięki temu Polska jako jedyny kraj w Europie w sposób tak usystematyzowany przestrzega realizacji zasady równości szans w projektach finansowanych ze środków europejskich.

Odmienić swój los

Nie tylko afery, ale także pozytywne tematy mogą inspirować do pracy. A takich tematów dostarczają projekty EFS, które zmieniają nasze życie – przekonywali dziennikarze, którzy 11 grudnia 2009 r. w Warszawie odbierali nagrody i wyróżnienia w III edycji konkursu „Ludzka twarz EFS 2009”.

Konferencja „Efekty i wyzwania Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce”, zorganizowana 11 grudnia w Warszawie przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, stworzyła okazję zarówno do podsumowań, jak i omówienia perspektyw realizacji EFS w bliższej i dalszej przyszłości (debata o polityce spójności po roku 2013). Uczestnicy mieli okazję zapoznać się ze zwycięskimi projektami i realizacjami dwóch konkursów: „Dobre praktyki EFS” i „Ludzka twarz EFS”. Ten drugi skierowany jest do środowiska dziennikarskiego, które pełni szczególną misję społeczną. Media mają ogromny wpływ na opinię publiczną. Dziennikarze nie tylko mogą przedstawiać suche fakty, ale też potrafią przekonywać, zachęcać i inspirować, przyczyniając się do popularyzacji możliwości korzystania z dotacji EFS.

Na konkurs nadesłano 64 prace w trzech kategoriach: Pióro (37 artykułów), Mikrofon (15 audycji) oraz Ekran (12 programów). Nagrody za najlepsze prace wręczyli Czesława Ostrowska, wiceminister pracy i polityki społecznej, Jarosław Pawłowski, wiceminister rozwoju regionalnego, oraz Marie-Therese Duffy-Haeusler, pełniąca obowiązki dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce. Zwycięzcy, których przedstawiamy poniżej, chętnie opowiadają o swoich doświadczeniach z EFS.

Fundusz spełnionych marzeń

Artykuł pt. „Fundusz spełnionych marzeń” (I nagroda w kategorii Pióro) opisywał historię trzech bezrobotnych pań, które uczestniczyły w projekcie „Nowe kompetencje – nowe życie” organizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku i finansowanym z EFS. Celem projektu była aktywizacja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych. Panie uczestniczyły w kursie przedsiębiorczości, florystyki, wizażu i stylizacji paznokci, uczyły się korzystać z komputera i internetu, poznały podstawy języka angielskiego. Miały indywidualne spotkania z psychologiem i doradcą zawodowym. Mogły też zrobić prawo jazdy kat B. Bohaterki, które przez

wiele lat borykały się z bezrobociem, dzięki kursom odzyskały wiarę w siebie i zamarzyły im się własny biznes. Postanowiły utworzyć wielobranżową spółdzielnię socjalną – również w oparciu o środki z EFS. Ich marzenie niebawem się spełni – spółdzielnia ma rozpocząć działalność jeszcze w styczniu.

– O projekcie dowiedziałam się przez przypadek – mówi Milena Zatylna, autorka zwycięskiego artykułu. – Spotkałam na ulicy znajomą, która o kursach bukieciarstwa i wizażu wypowiadała się tak entuzjastycznie, z takim błyskiem w oku, że od razu na-

FOT. ARCHIWUM MILENY ZATYLINEJ

kobiety, co wcześniej. Czuję się zobowiązane, by nie zmarnować tej szansy, jaką dał mi EFS, bo pierwszy raz w życiu zostały potraktowane po ludzku. Ktoś w nie uwierzył, zainwestował pieniądze w ich rozwój, są dla kogoś ważne! I to mimo wieku, dzieci i mało imponującego CV. Przygotowując się do rozmów z moimi bohaterkami, starałam się wczuć w ich rolę. Myślę, że właśnie emocjonalna wyobraźnia, to klucz do sukcesu – dodaje pani Milena.

W trakcie pracy nad tekstem zrozumiała i polubiła EFS. Współpracę z urzędnikami również oceniam bardzo dobrze. – Są przychylni i chętnie udzielają informacji o Europejskim Funduszu Społecznym. Nie-

Milena Zatylna: – Za każdym projektem kryje się pozytywna opowieść o ludziach, ich marzeniach, problemach i nadziejach

mal od ręki uzyskałam wyczerpujący pakiet wiadomości w OPS-ie w Kluczborku, który organizował opisywany przeze mnie projekt. Z bohaterkami mojego reportażu spotykałam się wielokrotnie. Zbyt naiwne byłoby stwierdzenie, że wystarczy uwierzyć w człowieka, dać mu szansę i narzędzia, by znów odzyskał wiarę w siebie – przekonuje Milena Zatylna. – On przede wszystkim sam musi tego chcieć i być gotowy na zmianę. Moje bohaterki osiągnęły ten etap.

Lepszy start

Audycja „Lepszy start” (I nagroda w kategorii Mikrofon) powstała w szkole w Sosnowicy (województwo lubelskie, powiat parczewski). W popegeerowskiej gminie jedyni pewni pracodawcy to urząd gminy, poczta i szkoła, która jest centrum życia społecznego i kulturalnego. W oddalonych od większych ośrodków miejscowości trudno jednak wygospodarować dodatkowe środki na edukację. Nauczyciele postanowili więc postarać się o unijne pieniądze na realizację programu wyrównywania szans edukacyjnych swoich uczniów. Postawili na przed-

brałam ochoty, by o tym napisać. EFS jest bardzo wdzięcznym tematem dla dziennikarza, bo za każdym projektem kryje się pozytywna opowieść o ludziach, ich marzeniach, problemach i nadziejach. Pisanie tekstu i zbieranie materiałów było dla mnie wyzwaniem twórczym.

Najpierw przeczytała mnóstwo artykułów i broszur na temat EFS. Wbrew pozorom nie była to łatwa praca, bowiem każdy tekst musiała przetłumaczyć z hermetycznego języka urzędniczego, najeżonego tak „groźnymi” zwrotami jak „alokacja środków” czy „konwergencja” na język ludzki i zrozumiały. – Fascynujące były metamorfozy moich bohaterek, które dosłownie tryskały energią. To nie były te same biedne i zagubione

FOT. ARCHIWUM SYLWII MAŁACHOWSKIEJ

Sylwia Małachowska: – Zobaczyłam, jak Fundusze Europejskie mogą odmienić życie każdego, kto ma pomysł i wykaże się inicjatywą

mioty ściste i języki. Pracowali społecznie po godzinach. I udało się. Placówka dostała ponad milion złotych na pomoce naukowe, wyposażenie pracowni językowej, dodatkowe zajęcia i wyjazdy dydaktyczne. Od dwóch lat z programu „Lepszy start” korzysta ponad 200 uczniów. W klasach pojawiły się interaktywne tablice, podświetlane globusy i zestawy do eksperymentów fizycznych. Dzieci wyjechały w góry, były nad morzem i w Warszawie. Po gimnazjum uczniowie wybierają lepsze szkoły. Nikt, jak to się często zdarzało do tej pory, nie zakończył nauki na poziomie podstawowym. – Zawsze interesowali mnie ludzie, którzy swoją postawą i działalnością chcą zmieniać otaczający świat. Fascynują mnie ich motywacje i wiara w sukces, nawet w sytuacjach, które rozsądny człowiek uznałby za beznadziejne – tłumaczy Agnieszka Czyżewska-Jacquement, autorka reportażu. Europejski Fundusz Społeczny jest programem, dzięki któremu takie ambitne plany można urzeczywistnić.

– Szkoła w Sosnowicy gubi się w płaskim krajobrazie. Horyzont Podlasia jest ogromny, ale niestety nie widać na nim zbyt wielu perspektyw. Reporterkę Radia Lublin zainteresowała postawa nauczycieli, którzy kosztem własnego wolnego czasu postanowili pomóc uczniom, nie zawsze mogącym liczyć na swoich rodziców. Pokazali, że jeśli się czegoś bardzo chce, przy odrobinie wysiłku, można to osiągnąć – mówi dziennikarka.

Agnieszka Czyżewska-Jacquement wspomina, że przygotowanie reportażu nie było łatwe. – Ludzie w małych środowiskach niechętnie mówią o swoim niedostatku. Wydaje im się, że stawia ich w gorszym świetle. Najtrudniej było rozmawiać z dziećmi, dotrzeć do nich na tyle, aby zechciały opowiedzieć o sobie. Rodzice również byli nieufni. Musiałam ich przekonać, że reportaż nie będzie audycją o biedzie i problemach, ale o inicjatywie i przetamaniu trudności – tłumaczy reporterka Radia Lublin.

– Żeby pokonać tego rodzaju przeszkody, trzeba przede wszystkim umieć słuchać człowieka. I zainteresować się wszystkim, co jest dla niego ważne – wyjaśnia dziennikarka. – Najlepiej, kiedy reporter z mikrofonem staje się przezroczysty, a ludzie przestają zwracać na niego uwagę. Niezbędna jest również wrażliwość, żeby nie przekroczyć granicy i nie wejść w czyjeś życie zbyt brutalnie. W przypadku przygotowywania audycji radiowych nigdy nie można też z góry zakładać, jaki będzie reportaż. Wiele wątków pojawia się bowiem w trakcie nagrywania.

Reporterka planuje wracać do Sosnowicy. – Dzięki programowi „Lepszy start” dzieci uwierzyły, że poza środkami materialnymi, nic nie różni ich od rówieśników z większych miast. Nawet uczniowie nie biorący udziału w programie, widząc swoich kolegów, którzy poszli do lepszych szkół, zrozumieli, że warto się uczyć – zaznacza Agnieszka Czyżewska-Jacquement.

Wsparcie na starcie

Nagrodzony program telewizyjny dotyczył Teatru Arkadia – grupy kierującej swoje spektakle do dzieci, która skorzystała z dotacji EFS w ramach projektu „Wsparcie na starcie”. Członkowie teatru fundusze przeznaczyli na zakup niezbędnego sprzętu, oświetlenia, co pozwoliło im na realizację swoich marzeń. Przydatne były też szkolenia organizowane w ramach projektu, które przeprowadziły uczestników przez etapy zakładania firmy.

– Każdy, z pozoru nawet najbardziej błahy temat, który realizuję, jest dla mnie wy-

zwaniem. W realizacji projektu „Wsparcie na starcie” najtrudniejsze było przedstawienie Funduszy Europejskich w przystępny dla każdego sposób – tak, aby przybliżyć je ludziom i zachęcić do poszerzania wiedzy na ich temat – mówi Sylwia Małachowska, autorka zwycięskiego filmu. – Trzeba poznać temat od strony formalnej, a później opowiedzieć o nim językiem nieurzędowym, bliskim odbiorcy, by do korzystania z funduszy zachęcić, a nie przestraszyć.

– Wcześniej skupiałam się głównie na programach związanych z kulturą – dodaje pani Sylwia. – Ten temat pokazał, że oba

FOT. JACEK BABICZ

Agnieszka Czyżewska-Jacquement: – Zawsze interesowali mnie ludzie, którzy swoją postawą i działalnością chcą zmieniać otaczający świat

pojęcia – kultury i biznesu – mogą iść w parze. – Dla Teatru Arkadia, którego losem interesuję się na bieżąco, dotacja była kamieniem milowym pozwalającym na realizację kolejnych inicjatyw. Cieszy mnie, że po emisji programu otrzymałam informacje o osobach, które dzięki przedstawionej przeze mnie historii przetamły swoją niechęć i strach przed pisaniem projektów, zakładaniem własnych, małych przedsiębiorstw. Zobaczyłam, jak bardzo Fundusze Europejskie mogą odmienić życie każdego, kto ma dobry pomysł i wykaże się inicjatywą.

Przy zbieraniu materiałów do programu autorka współpracowała z podlaskim oddziałem Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej – twórcą i realizatorem projektu „Wsparcie na starcie”. – Fundację tworzą zyczliwi ludzie z pasją, którzy odbiegają od stereotypu chłodnych urzędników – chwali.

**A.D., Joanna Gontarz,
Edyta Malinowska-Klimiuk**

KATEGORIA PIÓRO:

- I miejsce – Milena Zatylna – Kulisy Powiatu Kluczbork-Olesno za pracę pt. „Fundusz spełnionych marzeń”
- II miejsce – Kazimierz Netka – Dwutygodnik Środowisko za pracę pt. „Kapitał wyrośnie tuż obok domu”
- III miejsce – Krzysztof Potaczała – Gazeta Codzienna – Nowiny za pracę pt. „Życie na nowo zaczyna się po pięćdziesiątce”

KATEGORIA MIKROFON:

- I miejsce – Agnieszka Czyżewska-Jacquement – Polskie Radio Lublin za audycję pt. „Lepszy start”
- II miejsce – Ewa Szkuła-Adamska – Radio Kraków za audycję pt. „Farma życia”
- III miejsce – Józef Wycisk – Radio Katowice SA za audycję pt. „Suma – EFS dla ludzi”

KATEGORIA EKRAŃ:

- I miejsce – Sylwia Małachowska – TV Białystok za reportaż pt. „Wsparcie na starcie”
- II miejsce – Piotr Owczarski – TVP Olsztyn za reportaż pt. „Ekonomia społeczna”
- III miejsce – Dorota Florczyk – TVP Program 1 za reportaż pt. „Taki pomysł – Garmcarska Wioska”
- wyróżnienie – Katarzyna Majewska-Zawada – TVP Polonia za reportaż pt. „Nasza autostrada KULISY POWIATU”

Polska Wschodnia przyspiesza

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej nabiera rozpędu. W zeszłym roku podpisano aż 70 umów o dofinansowanie, co pozwoli zrealizować inwestycje o wartości 3,5 mld zł – mówi Dariusz Szewczyk, zastępca prezesa PARP.

FOT. ARCHIWUM PARP

■ **Co uważa Pan za największe osiągnięcie w realizacji PO RPW w 2009 r.?**

To przede wszystkim podpisanie w ubiegłym roku siedemdziesięciu umów o dofinansowanie, w tym jednej dla dużego projektu pod nazwą „Rozwój systemu komunikacji publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym” (303 mln zł). Łącznie wartość tych projektów wynosi prawie 3,5 mld zł.

W I osi priorytetowej znakomita większość umów jest już podpisana. Projekty znajdują się w stadium realizacji, a termin zakończenia inwestycji to rok bieżący i 2011. Niedługo będziemy mogli zobaczyć wymierne efekty w postaci nowej infrastruktury uczelni oraz atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. Dużym osiągnięciem było też stworzenie rozwiązania polegającego na podpisywaniu „umów etapowych”, czyli

bez wszystkich wymaganych decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji. Ubiegły rok to również przeprowadzenie czterech konkursów na realizację projektów rozbudowy infrastruktury dydaktycznej uczelni oraz na przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz konkursy na ponadregionalne projekty wspierania klastrów.

■ **Realizacja programu wiąże się też pewnie z trudnościami?**

Dużym wyzwaniem była dla nas zmiana prawa w zakresie przeprowadzania procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Stało się to jedną z przyczyn opóźnień w realizacji projektów drogowych.

Obserwowane w zeszłym roku skutki kryzysu gospodarczego, zwłaszcza w drugim

półroczu, spowodowały ostrą walkę oferentów o zlecenia. Efektem tej rywalizacji były liczne protesty i odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie UZP, co w znaczący sposób opóźnia podpisywanie umów z wykonawcami i możliwość rozpoczęcia inwestycji. Także niskie ceny ofertowe (około 60 – 70% wartości kosztorysowej) uzyskiwane w przetargach mogą w przyszłości przełożyć się na kłopoty beneficjentów z egzekwowaniem jakości robót.

■ **Najaktywniejsze w składaniu wniosków jest województwo lubelskie, najmniej aktywne – świętokrzyskie. Z czego wynikają te różnice?**

Rozkład terytorialny projektów indywidualnych jest w miarę równomierny, z wyjątkiem województwa świętokrzyskiego, gdzie rzeczywiście na liście znajdują się tylko dwa projekty uczelniane. Natomiast na drugim biegunie znajduje się województwo lubelskie. Lublin jest bowiem silnym ośrodkiem akademickim z dużą liczbą uczelni wyższych. O liczbie umów podpisanych w każdym z regionów decyduje także stopień przygotowania projektów do realizacji, wyrażony w poprawnie złożonym wniosku o dofinansowanie.

Natomiast w ramach konkursu dotyczącego wspierania innowacji nie było regionalnego podziału alokacji, więc wygrywały projekty najlepiej przygotowane ze wszystkich regionów objętych PO RPW. Liczba składanych wniosków uzależniona jest od potencjału ekonomicznego i organizacyjnego wnioskodawców, a także skuteczności aplikowania o środki. Wspomniane różnice wynikają też z liczby zlokalizowanych w danych województwach instytucji zdolnych zapewnić sprawną i efektywną realizację projektów.

■ **Przyjrzyjmy się jednemu z projektów, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców regionu. Jakie korzyści**

W I osi priorytetowej do końca 2009 roku podpisano 65 umów o łącznej wartości prawie 2,5 miliarda zł, z tego na projekty indywidualne przypada 35 kontraktów. Pozostałe to wnioski składane w ramach konkursów – 16 w działaniu I. 3 (Wspieranie innowacji) i 14 w działaniu I. 4 (Promocja i współpraca). Najbardziej zaawansowani są beneficjenci, którzy rozpoczęli realizację projektów pod koniec 2008 r. i w początkach 2009.

W działaniu I. 1 (Infrastruktura uczelni) najbardziej zaawansowane są następujące projekty:

- Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE (Uniwersytet Rzeszowski, ponad 60% wydatkowanej wartości dotacji)

- Budowa Teoretycznych Zakładów Naukowych III Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (Uniwersytet Medyczny w Lublinie, prawie 80% wydatkowania dotacji)

- Rozbudowa i modernizacja potencjału edukacyjnego i badawczego Wydziału Inżynierii Budowlanej i Sanitarnej (Politechnika Lubelska, 50% wydatków poniesionych z dotacji do projektu).

W działaniu I. 3 natomiast prym wiodą:

- Wyposażenie Centralnego Laboratorium Aparaturowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (ponad 85% wydatkowanej dotacji)

- Kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje związane z uruchomieniem działalności produkcyjnej w Zambrowie (projekt fizycznie zakończony, pozostało tylko rozliczenie)

- Kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje w Miejskiej Strefie Rozwoju „Techno-Park” w Ełku (ponad 70% zaawansowania finansowego projektu).

odniosą na przykład mieszkańcy Białegostoku z realizacji projektu dotyczącego jakości transportu publicznego w mieście?

Jego realizacja rozwiąże główne problemy komunikacyjne miasta, usprawniając powiązania komunikacyjne centrum z pozostałymi dzielnicami miasta oraz z otaczającymi je gminami. W Białymstoku powstanie zintegrowany system transportu publicznego, który poprawi dostępność komunikacji oraz komfort podróżowania poprzez zakup nowoczesnego, proekologicznego taboru oraz stworzenie informatycznego systemu zarządzania komunikacją.

Warto nadmienić, że oprócz wymienionej inwestycji realizujemy jeszcze 5 projektów polegających na budowie lub przebudowie ulic niezwykle istotnych dla usprawnienia powiązań komunikacyjnych w mieście (tzw. Trasa Generalska oraz przedłużenie ulicy Piastowskiej).

Rozmawiał **Krzysztof Garski**

Pełną parą

Pieniądze na inwestycje dostępne w ramach RPO są najlepszym sposobem na wzrost PKB i przezwyciężenie kryzysu gospodarczego. Przyspieszenie wydawania Funduszy Europejskich to właściwa odpowiedź na spowolnienie. Województwa Polski Wschodniej skutecznie realizują tę strategię, przeznaczając pieniądze na przedsięwzięcia przyczyniające się do wzrostu konkurencyjności regionów.

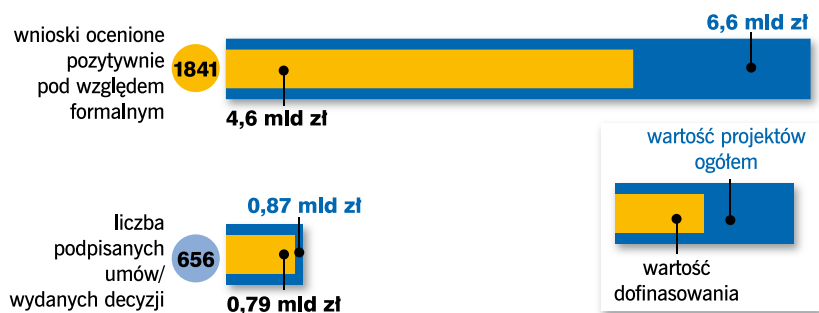
Lubelskie

W województwie lubelskim pierwsze konkursy dla samorządów ogłoszono w marcu 2008 roku. Rozstrzygnięcie nastąpiło pół roku później. – Musieliśmy przebudować system naboru i oceny wniosków oraz przyjąć bardziej czytelne reguły, w tym wprowadzenie samooceny projektów przez beneficjentów – informuje Bogdan Kawałko, dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. W efekcie wprowadzanych zmian kolejne konkursy mogły ruszyć dopiero w marcu ubiegłego roku. Ostatecznie do końca 2009 r. Zarząd Województwa Lubelskiego postawił do dyspozycji beneficjentów ponad 60% całej alokacji programu, a licząc ze środkami zarezerwowanymi na realizację tzw. inwestycji kluczowych daje to 73,7%. Dyrektor Bogdan Kawałko zapowiada, że w 2010 r. wydawanie unijnych funduszy na Lubelszczyźnie zostanie znacznie

przyspieszone. – Do połowy tego roku zamierzamy podpisać wszystkie umowy z dotychczasowych naborów konkursowych. Planujemy też podpisać umowy na priorytetowe inwestycje, m.in. lotnisko w Świdniku czy stadion w Lublinie. Zamierzamy ogłosić 21 kolejnych konkursów, w których przekażemy do dyspozycji beneficjentów prawie 970 mln zł. Oznacza to, że mamy szansę, aby na koniec 2010 r. w rękach ubiegających się o dotacje pozostało aż 94% całej alokacji RPO – podkreśla dyrektor. Do rozdysponowania będą więc środki m.in. na tworzenie terenów inwestycyjnych, rozwój infrastruktury turystycznej oraz ochronę zdrowia. Między kwietniem a czerwcem ogłoszony zostanie także nabór w ramach działania 3.2 rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich. – W tym zakresie czekamy tylko na ukazanie się Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego – dodaje dyrektor Kawałko.

Hotele, centra spa, restauracje – takie inwestycje powstaną na Lubelszczyźnie »

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego (stan na 31 grudnia 2009 r.)

Źródło: UMWL

» za unijne pieniądze. Firmy wyposażą się też w nowy sprzęt, zareklamują się na targach etc. Przedsiębiorcy chętnie korzystają z dostępnych funduszy, choć narzekają na skomplikowane procedury i biurokrację. – Najpopularniejsze są dotacje dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz przeznaczone na inwestycje w turystykę. W tych przypadkach wartość wnioskowanych kwot trzykrotnie przekracza dostępne środki – wyjaśnia Renata Siwiec, dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości, która rozdziela dotacje z RPO dla firm. – Mniejsze jest zainteresowanie pieniędzmi dostępnymi na badanie innowacyjnych technologii w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz zaawansowane usługi doradcze – dodaje dyrektor Siwiec. Do tej pory pieniądze z RPO przyznano 644 projektom realizowanym przez firmy (dane na koniec stycznia 2010 r.). Ich wartość to w sumie 536 mln zł.

WYBRANE PROJEKTY KLUCZOWE LUBELSKIE

■ Drogi powiatowe

Pełna nazwa projektu to „Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich”. Wybudowanych lub wyremontowanych zostanie łącznie 160 km dróg na terenie 16 powiatów Lubelszczyzny. Inwestycje poprzez poprawę jakości i dostępności wewnątrzregionalnych połączeń komunikacyjnych wpłyną na podniesienie konkurencyjności województwa lubelskiego i zwiększenie mobilności mieszkańców. To z kolei ma ograniczyć bezrobocie. Realizacja projektu zabezpieczy kluczowe powiązania dróg powiatowych z krajowymi i wojewódzkimi. Inicjatywa ma się też przyczynić do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa lubelskiego. Liderem projektu jest powiat lubelski.

Całkowita wartość projektu: 175,46 mln zł

Wartość dofinansowania: 131,60 mln zł

Okres realizacji: 2010-2011

■ Centrum Spotkania Kultur

Dzięki projektowi budynek tzw. Teatru w Budowie, którego realizacja rozpoczęła się w 1974 roku, ma wreszcie zostać oddany do użytku. Powstanie Centrum Spotkania Kultur, w którym znajdzie się m.in. sala główna na 1,2 tys. osób, miejsca na galerie i wystawy, pomieszczenia konferencyjne oraz kafeteria. Inwestycja przyczyni się do utworzenia międzynarodowego ośrodka kulturalnego w Lublinie. W wyniku realizacji projektu Lubelszczyzna umocni regionalne środowisko kulturowe.

Całkowita wartość: 134,47 mln zł

Dofinansowanie z EFRR: 114,30 mln zł

Okres realizacji: 2010-2012

Na Lubelszczyźnie najpopularniejsze są dotacje dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz przeznaczone na inwestycje w turystykę

Podkarpackie

Wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego weszło w decydującą fazę. Do 26 stycznia 2010 r. ogłoszono 35 konkursów, na które wpłynęło niemal 2500 projektów. Podpisano 556 umów z beneficjentami na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 1,048 mld zł (22,37% alokacji EFRR).

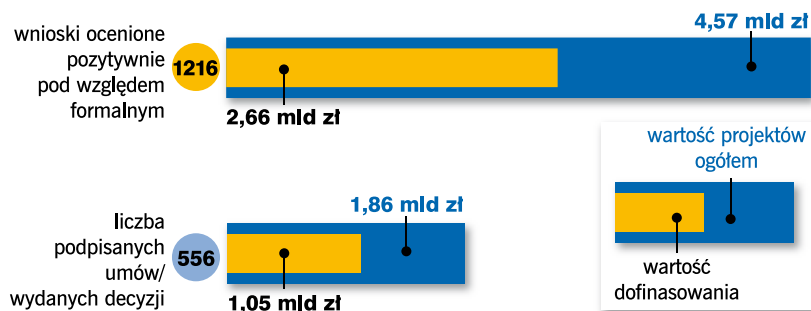
– W naszym programie od początku postawiliśmy na innowacyjność i poprawę konkurencyjności gospodarki, czyli tzw. kategorii Iizbońskie – mówi Marta Matczyńska, dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego. – Na te cele przeznaczaliśmy aż 42% budżetu RPO WP. Trudno sobie wyobrazić konkurencyjny region bez dobrej infrastruktury transportowej, dlatego znaczną część budżetu zarezerwowaliśmy na budowę dróg oraz rozbudowę portu lotniczego w Jasionce. Przy czym inwestycje zaplanowane do dofinansowania z RPO doskonale uzupełniają przedsięwzięcia, które realizowane są w ramach programów krajowych. Przy-

kładem mogą być inwestycje w lotnisko – z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zostanie wybudowany nowy terminal pasażerski, a płyta postojowa sfinansowana będzie z RPO WP. Podobna synergia między krajowymi programami i RPO występuje przy inwestycjach drogowych.

Dyrektor Marta Matczyńska podkreśla, jak duże znaczenie ma innowacyjność dla rozwoju regionu. – Mamy już silne pod-

stawy – wyższe uczelnie i znane firmy. Te wyspecjalizowane w produkcji lotniczej zrzeszone są w słynnym klastrze „Dolina Lotnicza” – dodaje dyrektor. – Ten kierunek widać wyraźnie w naszym RPO. Po pierwsze, przy ocenie projektów dla przedsiębiorców przyznajemy dodatkowe punkty za innowacyjność. Po drugie, na liście projektów kluczowych umieściliśmy takie strategiczne przedsięwzięcia, jak: Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania czy Ponadregionalne Centrum Szkolenia Lotniczego, a także dwa przedsięwzięcia Uniwersytetu Rzeszowskiego: Uniwersyteckie Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego (stan na 26 stycznia 2010 r.)

Źródło: UMWP

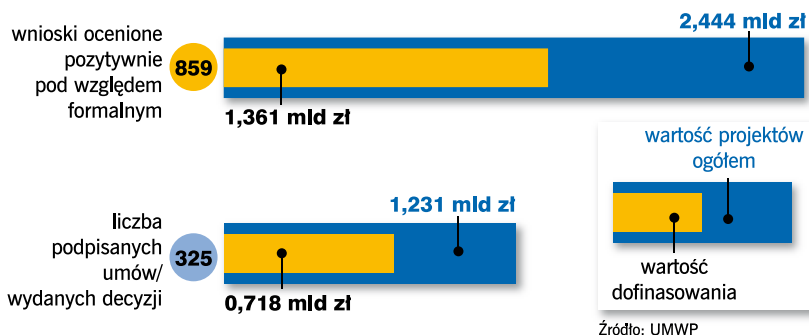
Przyrodniczej oraz Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych.

Gospodarka Podkarpacia rozwija się w oparciu o czyste technologie, a dzięki temu sprzyja rozwojowi turystyki w tym atrakcyjnym pod względem krajobrazowym i przyrodniczym regionie. Cała 6. oś priorytetowa RPO WP przeznaczona jest na finansowanie przedsięwzięć turystycznych i kulturalnych. Na liście projektów kluczowych umieszczono tak ważne przedsięwzięcia, jak: „Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl”, „Modernizacja Zamku Kazimierzowskiego w Przemyślu” czy „Zabytkowy konwent oo. Bernardynów w Rzeszowie z ogrodami i centrum religijno-kulturowym”.

Podlaskie

Województwo podlaskie z każdym miesiącem przyspiesza wypłaty dotacji przeznaczonych na realizację projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Celem jest zakontraktowanie do końca tego roku blisko 100% budżetu programu. – Jesteśmy przekonani, że pieniądze na inwestycje dostępne w ramach RPOWP są najlepszym sposobem na wzrost PKB i przezwyciężenie kryzysu gospodarczego – mówi Daniel Górski, dyrektor Departamentu Zarządzania RPO w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego. – Oddziaływanie RPO widać w całym województwie, a jego szybka realizacja jest najlepszym lekarstwem na kryzys. Dlatego w tych trudnych warunkach zdecydowaliśmy się na jak najszybszy wybór projektów i podpisywanie umów z beneficjentami, co pozwala na zwiększenie wartości inwestycji. »

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego (stan na 22 stycznia 2010 r.)

WYBRANE PROJEKTY KLUCZOWE

PODKARPACKIE

■ **Regionalne Centra Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania**
Projekt ma na celu przygotowywanie obecnych i przyszłych pracowników przedsiębiorstw do korzystania z nowoczesnej infrastruktury B+RT, w tym aparatury badawczej. Na terenie województwa powstanie sieć Regionalnych Centrów Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania, które wyposażone będą w laboratoria techniczne służące do prowadzenia szkoleń. Przedsięwzięcie realizowane jest przez Miasto Rzeszów, Miasto Krosno oraz powiaty: jasielski, kolbuszowski, mielecki, leżajski, łańcucki, sanocki, ropczycko-sędziszowski, stalowowolski, strzyżowski i tarnobrzeski we współpracy z Politechniką Rzeszowską.

Dofinansowanie z EFRR: 96,762 mln zł
Całkowita wartość: 113,841 mln zł
Okres realizacji projektu: 2007-2012

■ Uniwersyteckie Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej

Celem projektu jest zbudowanie potencjału naukowego, który przyczyni się do rozwoju Doliny Lotniczej. Przedsięwzięcie obejmuje prace nad takimi obszarami badawczymi, jak: technologia materiałów dla przemysłu, inżynieria wytwarzania, spektroskopia materiałów, sterowanie układów mechanicznych i elektrycznych z elementami mechatroniki i robotyki, badania i kontrola środowiska, informatyka i matematyka stosowana, badania systemowe i strukturalne, prognozy finansowe, gospodarcze i społeczne, a także wypracowywanie metod służących formowaniu społeczeństwa informacyjnego.

Dofinansowanie z EFRR: 145,950 mln zł
Całkowita wartość: 171,721 mln zł
Okres realizacji projektu: 2009-2012

PODLASKIE

■ Zakup kolejowych pojazdów szynowych do przewozów regionalnych

Projekt obejmował zakup 4 energooszczędnych szynobusów. Nowe pojazdy wożą pasażerów m.in. na trasach: Białystok-Sokółka-Suwałki, Hajnówka-Siedlce, Czeremcha-Białystok. Mieszkańcy cenią sobie podróżowanie szynobusem głównie z powodu tańszych biletów i komfortu jazdy. Pojazdy są w pełni przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych, są wyposażone w klimatyzację i system monitoringu.

Dofinansowanie z EFRR: 34,21 mln zł
Całkowita wartość: 38,01 mln zł
Realizacja projektu została już zakończona

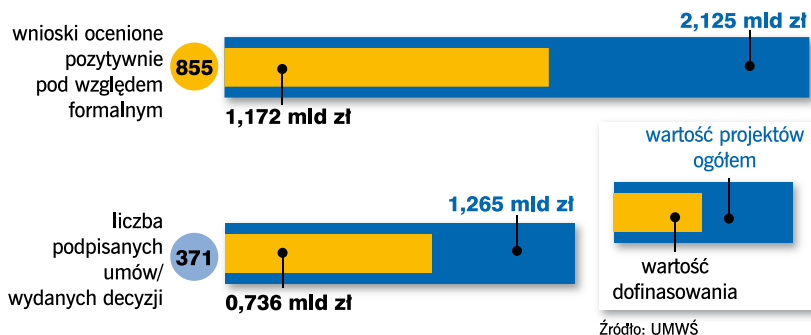
■ Miejskie Centrum Usług Publicznych, Kultury i Sportu – Aquapark z pływalnią

Inwestycja będzie zlokalizowana na terenach pokoszonych, które od kilku lat nie są właściwie zagospodarowane i oddzielają starą część miasta od części typowo mieszkalnej. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju turystyki (m.in. poprzez wydłużenie sezonu), podniesienia atrakcyjności Suwalszczyzny. Poprawi także estetykę terenu oraz ułatwi integrację obu części Suwałk.

Dofinansowanie z EFRR: 25,50 mln zł
Całkowita wartość: 61,32 mln zł
Okres realizacji: 2008-2011

Podkarpackie stawia na innowacyjność i konkurencyjność gospodarki, a Podlaskie na rozwój transportu, przedsiębiorczości i turystyki

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (stan na 31 grudnia 2009 r.)

» Ma to jeszcze dodatkowy pozytywny aspekt – duże oszczędności w wyniku prowadzonych przetargów na realizację unijnych projektów. Konkurencja wykonawców na rynku jest tak silna, że ceny są niższe nawet do 30% w stosunku do roku 2008. Zaoszczędzone środki wspomogą realizację kolejnych przedsięwzięć, co dla mieszkańców województwa przełoży się na większą liczbę obiektów, dróg i innych wybudowanych lub zmodernizowanych elementów infrastruktury.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwo stawia na rozwój transportu, przedsiębiorczości i turystyki. W tym pierwszym obszarze najważniejsze są nowe drogi oraz budowa lotniska regionalnego w okolicach Białegostoku. – Dynamiczny rozwój nie jest możliwy bez dobrej infrastruktury komunikacyjnej. Już niedługo mieszkańcy, inwestorzy i turyści będą mieli łatwiejszy dostęp do różnych części regionu – dodaje Daniel Górski.

W ramach I osi priorytetowej „Wzrost innowacyjności i wspieranie przedsiębiorczości w regionie” ogłaszane są konkursy zarówno na projekty rozwojowe w firmach, jak i dla samorządów na budowę terenów inwestycyjnych. Jednym z największych realizowanych projektów jest „Przygotowanie terenów inwestycyjnych dla podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Białymstoku poprzez budowę infrastruktury i nawierzchni ulic”. Napływowi inwestycji na ten 30-hektarowy teren sprzyjać będzie położenie w pobliżu Parku Naukowo-Technologicznego w Białymstoku (budowanego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej).

W województwie podlaskim, które słynie z atrakcyjnych terenów turystycznych i rekreacyjnych, zawsze brakowało wysokiej jakości miejsc noclegowych. – W naszym

programie przeznaczyliśmy ok. 100 mln euro zarówno dla samorządów (na budowę ogólnodostępnej infrastruktury), jak i przedsiębiorstw działających w branży turystycznej. Założyliśmy, że w wyniku realizacji RPO powstanie co najmniej 500 nowych wysokiej klasy miejsc noclegowych. Wiemy już, że ten cel zostanie nie tylko osiągnięty, ale będzie znacznie przekroczony. Już niedługo turyści z całej Polski i Europy będą mogli podziwiać region, korzystając przy tym z nowoczesnej bazy noclegowej, pól campingowych oraz wielu dodatkowych atrakcji, które sprawią, iż pobyt u nas będzie niezapomnianym przeżyciem – podsumowuje dyrektor Górski.

Świętokrzyskie

W województwie świętokrzyskim największym zainteresowaniem cieszyły się konkursy w działaniach skierowanych do jednostek samorządu terytorialnego (infrastruktura komunikacyjna, sieci kanalizacyjne i wodociągowe, oczyszczalnie

ścieków, infrastruktura edukacyjna, instytucje kultury, projekty turystyczne oraz dotyczące dziedzictwa kulturowego, rewitalizacji, szpitale) oraz do przedsiębiorców z sektora MŚP (projekty inwestycyjne).

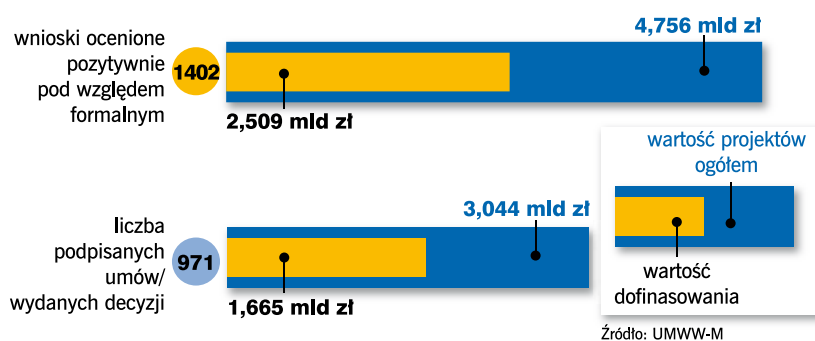
– W sumie około trzech czwartych środków zostało już rozdanych – mówi Jadwiga Głowienka, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Jeśli chodzi o wszystkie dziedziny związane z finansowaniem przedsięwzięć infrastrukturalnych, to pieniądze już rozdaliśmy, poza wyjątkami, w przypadku których na przeszkodzie w rozdysponowaniu stanął brak odpowiednich rozporządzeń czy uregulowań praw-

Świętokrzyskie rozdało już około trzech czwartych środków

nych (to dotyczyło przepisów regulujących udzielanie pomocy publicznej w sektorze energetycznym lub przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska).

– To, co pozostało do rozdysponowania, to przede wszystkim środki w ramach dwóch pierwszych osi priorytetowych – mówi Jadwiga Głowienka. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się dotychczas działanie 1.2, czyli tworzenie i rozwój powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw. Drugą niedocenioną dziedziną było działanie 2.1, czyli rozwój innowacji, wspieranie działalności dydaktycznej i badawczej szkół wyższych oraz placówek sektora badań i rozwoju. 23% wszystkich środków wykorzystano na projekty kluczowe. Przede wszystkim były to inwestycje w drogi, szpitale i uzdrowisko oraz rewitalizacja miasta Kielce. Podobnie jak w przypadku innych

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (stan na 31 stycznia 2010 r.)

WYBRANE PROJEKTY KLUCZOWE

ŚWIĘTOKRZYSKIE

■ Rewitalizacja zabytkowego Śródmieścia Kielc

Projekt realizowany jest dwuetapowo. W pierwszej kolejności zostanie przebudowana płyta rynku i szereg staromiejskich ulic i placów, przygotowana zostanie infrastruktura pod potrzeby zabudowy śródmiejskiej oraz przebudowa zespołu obiektów powięziennych w śródmieściu Kielc. Z części ulic wyprowadzony zostanie ruch kołowy – mają one pełnić funkcję nowoczesnych deptaków miejskich. Inwestycja ma poprawić atrakcyjność tego miejsca, zaktywizować lokalną przedsiębiorczość i w efekcie pozwolić na pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego i historycznego śródmieścia Kielc.

Dofinansowanie z EFRR: 63,4 mln zł

Całkowita wartość: 74,6 mln zł

Realizacja projektu: 2010-2012

■ Projekt Centrum Tradycji i Turystyki Gór Świętokrzyskich wraz z restauracją zabytków Świętego Krzyża

Pierwszym elementem projektu będą działania związane z restauracją zabytków Świętego Krzyża oraz odbudowa zburzonej wieży kościelnej, która może pełnić funkcję wieży widokowej. Drugim elementem projektu będzie utworzenie na terenie sąsiadującej ze Świętym Krzyżem gminy Bieliny Centrum Tradycji i Turystyki Gór Świętokrzyskich (Świętokrzyskiego Parku Rodzinnego). W jego skład wejdzie m.in. zrekonstruowana „Wioska Słowiańska” w Hucie Szklanej. W wiosce powstanie ok. 8-10 drewnianych stanowisk z XI w., które w interaktywny sposób pokażą turystom życie Słowian, a druga część stanowisk będzie bazą infrastrukturalną dla gier terenowych. Infrastrukturę turystyczną uzupełni ma utworzenie schroniska młodzieżowego oraz pola namiotowego.

Dofinansowanie z EFRR: 13,5 mln zł

Całkowita wartość: 19,2 mln zł

Realizacja projektu: 2008-2011

WARMIŃSKO-MAZURSKIE

■ Zespół działań inwestycyjno-remontowo-konserwatorskich i muzealnych związanych z kompleksowym zagospodarowaniem Pól Grunwaldzkich

Projekt prowadzony jest przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Organizatorzy liczą, że efektem inwestycji będzie wzrost o 17,5 tys. liczby turystów odwiedzających Pola Grunwaldzkie w 2010 r. Realizacja projektu sprzyjać będzie wykorzystaniu potencjału turystycznego Pól Grunwaldzkich. Zostaną one zagospodarowane w ten sposób, by wzbogacić ofertę turystyczną regionu. Na wart prawie 29 mln zł projekt składa się budowa nowego budynku pawilonu recepcyjnego wraz z parkingiem i szlakami komunikacyjno-spacerowymi Pól Grunwaldzkich, remont, renowacja i modernizacja zespołu pomnikowego wraz z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych. Renowacji doczekają się ruiny kaplicy pobitewnej, a budowa stałego miejsca widowiskowego i stworzenie nowoczesnego pola namiotowego pozwolą na pogoczenie w tym miejscu większej liczby widzów.

Dofinansowanie z EFRR: 19,1 mln zł

Całkowita wartość: 29 mln zł

Realizacja projektu: 2008-2010

■ Budowa nowej siedziby Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie

Muzyka łągodzi obyczaje... Dlatego stolica Warmii i Mazur tworzy nowe miejsce spotkań miłośników muzyki. Celem projektu jest poprawa dostępu do infrastruktury muzycznej dla społeczności lokalnej, przede wszystkim studentów i mieszkańców Olsztyna. Inwestycja ma też inny aspekt – budowanie pozycji i prestiżu miasta oraz zwiększanie potencjału turystycznego województwa. Oprócz swej podstawowej funkcji, którą filharmonia będzie spełniała na co dzień, nowa sala będzie wykorzystana na imprezy o charakterze masowym (recitale, uroczystości, koncerty symfoniczne). Obiekt ma zostać ukończony do 21 grudnia 2010 r. i będzie miał powierzchnię użytkową 10,7 tys. m².

Dofinansowanie z EFRR: 47,1 mln

Całkowita wartość: 67,9 mln zł

Realizacja projektu: 2008-2010

województw gorzej, niż samo rozdzielanie środków przedstawia się ich wyplacanie beneficjentom.

– Kłopoty z finansowaniem były w zeszłym roku – pieniądze z budżetu państwa przekazywane były w transzach, nie zawsze trafiały do nas wtedy, kiedy były potrzebne, w związku z tym pojawiały się zatory

płatnicze. Przejęcie funkcji pośrednika przez BGK ma uprościć procedury, na razie jeszcze jednak nie wiadomo, jak będzie to działać – mówi Jadwiga Głowienka.

W harmonogramie na ten rok brakuje jeszcze konkretnych dat w przypadku części konkursów, ale – jak zapewnia dyrektor – zdecydowana większość z nich

odbędzie się jeszcze w tym roku. Na nabory wniosków ogłoszone do 18 stycznia oraz na projekty kluczowe przeznaczono ok. 586 mln euro, co stanowi ok. 80% alokacji na RPOWŚ.

Warmińsko-Mazurskie

Wszystkie konkursy w województwie cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, przeciętnie było trzy razy więcej chętnych niż pieniędzy. Mniej popularne były te dotyczące informatyki, podczas gdy w przypadku konkursów skierowanych do przedsiębiorców stosunek liczby chętnych do tych, którzy dostali pieniądze, wynosił 5 do 1. Ogół złożonych wniosków, które przeszły ocenę formalną, to 1397. To sytuuje województwo mniej więcej w środku stawki.

Wiele kluczowych projektów dotyczy tury-

W Warmińsko-Mazurskim wiele kluczowych projektów dotyczy turystyki i kultury

styki i kultury, np. budowa nowej siedziby filharmonii olsztyńskiej czy inwestycja, która pozwoli na lepsze zagospodarowanie turystyczne miejsca bitwy pod Grunwaldem. Wśród ciekawych projektów z innych dziedzin wymienić warto inwestycje w rozwój funduszy poręczeniowych i pożyczkowych dla małych i średnich firm oraz sieciowy projekt z dziedziny edukacji – dostosowanie do najwyższych standardów kształcenia 4 szkół gastronomicznych. Nieco gorzej, niż z rozdzielaniem środków, jest z ich wyplacaniem. Dotychczas wypłacono około 290 mln zł. Styczeń również jest trudny, bo przepływy finansowe są słabe w związku z wejściem w życie ustawy o finansach publicznych i przejściu roli instytucji wypłacającej pieniądze przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Co dalej? Tylko jeden konkurs może się przesunąć na przyszły rok. Większość konkursów w działaniach, na które pozostały jeszcze pieniądze, ma się odbyć do połowy tego roku.

**A.D., Krzysztof Orłowski,
Andrzej Szoszkiewicz**

Fundusze Europejskie w drodze do szkoły

Aktorka Joanna Jabłczyńska, sportowiec Przemysław Saleta, czy też lubiany przez dzieci dziennikarz Michał Juszczakiewicz, w roli nauczycieli. O lekcji z takim prowadzącym marzy chyba każde dziecko. Te niezapomniane lekcje edukacyjne dotyczyły zasad bezpiecznego poruszania się po drodze i korzyści jakie dają Fundusze Europejskie.

Znane osoby wraz z policjantami z Mazowieckiej Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu i przedstawicielami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego poprowadzili sześć spotkań, w których łącznie wzięło udział około 500 dzieci młodszych klas z siedmiu szkół podstawowych z małych miejscowości na Mazowszu. Wybrane szkoły znajdują się w rejonach, gdzie zdarza się najwięcej wypadków, a budynki szkolne mieszczą się przy ruchliwych drogach. Lekcje odbywały się w ramach projektu „Fundusze Europejskie w drodze do szkoły”. Jego celem było uświadomienie uczniom związków pomię-

FOT. ARCHIWUM MRR (3x)

Ostatnia lekcja z tego cyklu odbyła się 21 stycznia 2010 r. w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego w Warszawie. Wzięły w niej udział dzieci ze szkół w Kłudnie i Klwowie

dzy inwestycjami współfinansowanymi ze środków UE a poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym. – Drogie dzieci, żeby poruszanie się po drogach było bezpieczne, musicie być widoczne. Trzeba zatem nosić odblaski – mówił wiceminister rozwoju regionalnego Adam Zdziebło do uczniów ze szkoły w Koźmierzku koło Płońska podczas zajęć, które zainaugurowały ten projekt. – Ta idea narodziła się wiosną 2009 r. Chcieliśmy dotrzeć również do dzieci z informacją, że Unia Europejska daje fundusze nie tylko na wielkie rzeczy: budowę szpitali, dróg, autostrad, ale że są pieniądze na akcje informacyjne także dla dzieci i że mogą dostać odblaski, które pomogą im bezpiecznie po tej drodze dotrzeć do szkoły – wyjaśnia minister Elżbieta Bieńkowska.

W listopadzie 2009 r. lekcje odbyły się w Wiśniewie (k. Mławy), Mniszku (k. Radomia), Puszczy Mariańskiej (k. Żyrardowa) oraz Belsku Dużym (k. Grójca). Ostatnia lekcja z tego cyklu odbyła się 21 stycznia 2010 r. w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego w Warszawie. Wzięły w niej udział dzieci ze szkół w Kłudnie (k. Przysuchy) i Klwowie (k. Nowego Miasta nad Pilicą). Każda lekcja edukacyjna składała się z dwóch części. W pierwszej policjanci opowiadali o zasadach bezpiecznego zachowania się na drodze i pokazywali film edukacyjny na ten temat. Dzieci dowiedziały się jak prawidłowo przechodzić przez przejście, dlaczego warto nosić odblaski i zapinać pasy bezpieczeństwa w samochodzie. W drugiej zaś, znane osoby czytały

dzieciom książeczkę Grzegorza Kasdepke „Mieszkam w Europie. Konkurs”. Ta krótka historyjka przybliżyła najmłodszym tematykę Unii Europejskiej i Funduszy Europejskich. Dzieci musiały wszystko zapamiętać, gdyż na koniec przeprowadzany był konkurs z zasad ruchu drogowego, wiedzy o funduszach unijnych i Unii Europejskiej. A że wszyscy pięknie opanowali materiał, każdy otrzymywał pakiet odblasków (kamizelkę, paski i naklejki).

– Dzieci, przyrzeknijcie mi proszę, że będziecie nosić odblaski i stosować się do poznanych przepisów ruchu drogowego. Zawsze, gdy będę przejeżdżał przez waszą miejscowość, będę was sprawdzać – z uśmiechem mówiła Joanna Jabłczyńska do uczniów podczas lekcji w ministerstwie.

Ta akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Minister Elżbieta Bieńkowska zapowiedziała, że chce, by podobne zajęcia dla dzieci odbyły się w przyszłości w całym kraju.

Joanna Godlewska

Skąd ja to znam...

Coraz więcej Polaków zna określenie „Fundusze Europejskie” lub „Fundusze Unijne” oraz wie, co terminy te oznaczają. Niewielu jednak potrafi wymienić nazwy programów europejskich, a telewizja to wciąż najpopularniejsze źródło informacji o Funduszach Europejskich – wynika z badań opinii społecznej.

Celem badania było określenie wiedzy Polaków na temat Funduszy Europejskich (FE) na lata 2007-2013 oraz poznanie sposobu odbierania przez społeczeństwo działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących funduszy. Ważne było również uchwycenie i oszacowanie zmian i trendów na podstawie porównania z wcześniej przeprowadzonymi ankietami – w latach 2006, 2007 i 2008. „Badanie efektów działań informacyjnych i promocyjnych na temat Funduszy Europejskich dla społeczeństwa oraz analiza społecznego odbioru tych działań” zostało przygotowane przez PBS DGA Spółka z o. o. dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Ankietę przeprowadzono na przełomie sierpnia i września 2009 r. na próbie osób w wieku powyżej 16 lat.

Dwie grupy

Spółeczeństwo dzieli się na dwie grupy zróżnicowane pod względem stopnia poinformowania na temat FE i zainteresowania nimi. Grupę o większej wiedzy stanowią mężczyźni, osoby młodsze, ze średnim i wyższym wykształceniem, mieszkańcy większych miast. W grupie o mniejszej wiedzy znajdują się kobiety, osoby starsze, z wykształceniem podstawowym i zasadniczym, z najmniejszych miejscowości. 83% badanych spotkało się z określeniem „Fundusze Europejskie” lub „Fundusze Unijne”, przy czym 54% nie rozumie ich znaczenia. W porównaniu z latami ubiegłymi wzrósł odsetek badanych znających określenie „Fundusze Europejskie” lub „Fundusze Unijne” oraz wiedzących, co terminy te oznaczają.

Telewizja prasa, internet

Zdecydowanie najpopularniejszymi źródłami informacji na temat Funduszy Europejskich są środki masowego przekazu: telewizja (65%), a następnie prasa (33%), internet (16%) i audycje radiowe (11%). 9% badanych uważa swoją wiedzę na temat Funduszy Europejskich za „dużą”. Prawie połowa respondentów ocenia ją natomiast jako „małą” (49%), a nieco tylko mniej, bo 42% respondentów – jako „średnią”. Porównując wyniki badań na przestrzeni ostatnich trzech lat, należy zauważyć wzrost subiektywnie ocenianej wiedzy respondentów na temat Funduszy Europejskich. Co prawda

opinie, że jest ona „bardzo duża” były niezwykle rzadkie i takie pozostały, ale wzrósł odsetek badanych deklarujących „dość duży” oraz „średni” poziom wiedzy (odpowiednio o 7% i 21%). Całość prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych dotyczących Funduszy Europejskich generalnie oceniono jako „przeciętne”.

Nie znamy nazw programów

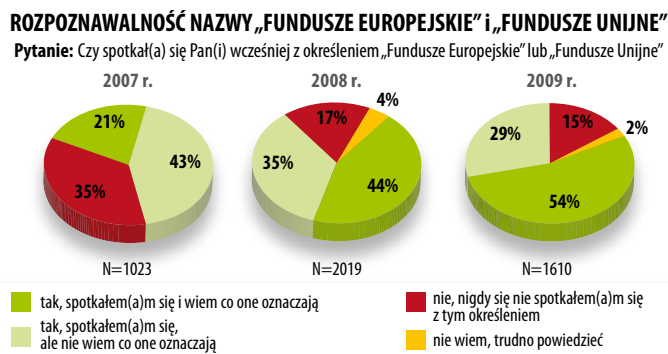
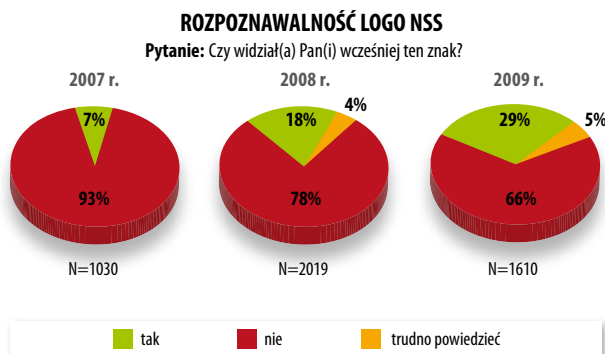
Wzrasta poziom podstawowej znajomości FE – znaku NSS, nazw „Fundusze Europejskie” i „Narodowa Strategia Spójności” oraz spontaniczna i wspomaganą znajomość nazw programów operacyjnych. Nadal jednak słabo kojarzymy nazwy poszczególnych programów i funduszy. Aż 72% badanych nie znała żadnej nazwy programu (badanie spontaniczne). Dopiero znajomość wspomaganą dała lepszy rezultat. Tu już tylko 23% respondentów odpowiedziało, że nie zna żadnej nazwy. Z kolei aż 47% Polaków kojarzy nazwę Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejski Fundusz Społeczny (EFS) (27%). W stosunku do roku poprzedniego o 13% zmniejszyła się grupa osób, które nie rozpoznawały żadnych nazw programów operacyjnych w badaniu wspomaganym.

O 11% – w porównaniu z rokiem 2008 – wzrosła znajomość logo Narodowej Strategii Spójności wśród badanych. Obecnie logo rozpoznawane jest przez 29% osób. Dwie trzecie respondentów (66%) nigdy wcześniej nie widziało prezentowanego podczas badania logo NSS. Miejscem, w którym badani najczęściej spotykali się ze znakiem NSS, była – podobnie jak w ubiegłych badaniach – telewizja. Nieco mniej niż jedna czwarta respondentów zna nazwę Narodowa Strategia Spójności (24%). Także w tym przypadku głównym źródłem kontaktu z nazwą jest telewizja (68%).

Polacy sami aktywnie nie poszukują informacji o FE, choć komunikaty na ich temat uznają za interesujące, zwłaszcza te dotyczące warunków uzyskania dofinansowania inwestycji.

Badanie wykazało, że zauważamy przede wszystkim twarde efekty działań związanych z dofinansowaniem z Funduszy Europejskich: zmiany w infrastrukturze transportowej i sportowej. Efekty miękkie pomocy unijnej wskazywane są dopiero w dalszej kolejności.

Oprac. Joanna Gontarz

10 kroków do dotacji

Chciałbym pozyskać fundusze, ale... nie wiem, od czego zacząć, czy w ogóle warto podejmować trud, czy poradzę sobie z wypełnieniem aplikacji? A może skorzystam z usług doradcy? To tylko niektóre z wątpliwości każdego, kto po raz pierwszy myśli o skorzystaniu z Funduszy Europejskich. Jakich zasad przestrzegać, by zminimalizować ryzyko odrzucenia wniosku lub popełnienia błędu podczas realizacji projektu?

Ścieżka dochodzenia do projektu i procedura ubiegania się o dofinansowanie zależą od wielu czynników. Do podstawowych należą: typ przedsięwzięcia (ogólnie dzielą się na: twarde i miękkie), obszar tematyczny (np. infrastruktura środowiskowa, drogowa, wdrażanie innowacji, działalność naukowa, rozwój bazy naukowej, inicjowanie działalności, polityka społeczna, edukacja, turystyka, rewitalizacja itd.) oraz sektor, w którym projektodawca działa (najogólniej: administracja publiczna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy). Skupmy się na uniwersalnych zasadach, które przydadzą się większości projektodawców.

Czego potrzebuję?

Jeśli poszukujesz rozwiązania jakiegoś problemu lub zastanawiasz się nad wdrożeniem nowego pomysłu, to oznacza, że zaczynasz myśleć projektowo. Jeżeli prowadzisz firmę, w pierwszym etapie powinieneś sobie odpowiedzieć na pytanie, czy chcesz zainwestować w nowy produkt, nową usługę, przeszkolić personel, czy po prostu unowocześnić swój park maszynowy. Dokonanie analizy strategicznej firmy pomoże określić rzeczywistą potrzebę, a następnie wybrać sposób jej zaspokojenia i określić wielkość niezbędnych nakładów. Przy okazji określ wielkość firmy: mikro-, mała, średnia czy duża.

Kierunek działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe z góry określa statut, ale i tu niezbędna jest dokładna analiza konkretnych problemów i doboru metod ich rozwiązywania. Natomiast spektrum działania administracji samorządowej lub centralnej jest

bardzo szerokie. To tym większa trudność, bo każdy projekt musi być dokładnie analizowany (konieczność rezerwowania środków na wkład własny), a w wypadku przedsięwzięć infrastrukturalnych poparty studiami wykonalności. Są samorządy, które realizują dziesiątki projektów. Decyzja o realizacji każdego przedsięwzięcia oznacza także zapewnienie kadry do jego obsługi.

Samemu czy razem?

Ten dylemat rozgrywa się na dwóch płaszczyznach. Po pierwsze, dotyczy tego, czy występować z projektem samodzielnie, czy z partnerem lub kilkoma partnerami. W wypadku projektów z zakresu polityki społecznej, a także dużych projektów infrastrukturalnych, partnerstwo zwiększa szanse na powodzenie przedsięwzięcia. Różne specjalizacje partnerów pozwalają na uzupełnianie się doświadczeń i umiejętności, a sumujący się potencjał sprawia, że łatwiej przeprowadzić montaż finansowy (w przedsięwzięcia angażuje się również środki własne, a dotacje często mają formę refundacji wydatków). Pamiętaj jednak, że partnerstwo to duże zobowiązanie. Dlatego dobrze jest usankcjonować je umową precyzującą obowiązki poszczególnych partnerów i odpowiedzialność za realizację konkretnych zadań.

Po drugie, „samemu czy razem” to dylemat związany z zaangażowaniem doradcy. Oferta firm doradczych jest coraz szersza, ale nie zawsze idzie w parze ze wzrostem jakości usług. Zanim zdecydujesz się na usługę doradcy, pomyśl, że nikt nie zna projektu lepiej niż Ty. Pamiętaj, że to nie forma, a treść są sednem sukcesu. Nie bój się prostego, zrozumiałego dla laika języka. Zatrudnienie doradcy może wiele ułatwić, ale nie zwalnia od odpowiedzialności za całe przedsięwzięcie ani od przygotowywania i przeglądania dokumentacji.

Jaki program?

Gdy już wiesz, jakie masz potrzeby (muszą być rzeczywiste i realistyczne) i znasz swój potencjał, możesz zacząć szukać źródeł finansowania projektu. Fundusze Europejskie dają w tym zakresie ogromne możliwości, ale też trzeba dokonać precyzyjnej analizy programów operacyjnych i działań lub poddziałań. Poszukaj takiej formy dofinansowania, która najlepiej będzie pasować do Twojego przedsięwzięcia. Z drugiej strony, Twój projekt musi się wpisywać w cele wybranego programu. Jeśli tak jest, to przyjrzyj się kryteriom dostępności – jeśli nie jesteś w stanie spełnić któregoś z kryteriów obligatoryjnych, nie trać energii i czasu.

Gdy wybierzesz konkretny program, skontaktuj się z instytucją, która go wdraża, by się upewnić, że twój projekt kwalifikuje się do wsparcia. Ewentualnie pomyśl o zbudowaniu partnerstwa. Dowiedz się też, w jakiej formie, kiedy i gdzie możesz złożyć wniosek.

MINISŁOWNICZEK

- **Projekty miękkie** – projekty nieinwestycyjne, zazwyczaj niewielkie, obejmujące takie przedsięwzięcia jak szkolenia, stypendia, współpracę partnerską, imprezy kulturalne i edukacyjne, ukierunkowane głównie na rozwój zasobów ludzkich, integrację społeczną i zmniejszenie bezrobocia.
- **Projekty twarde** – projekty o charakterze inwestycyjnym, np. budowa, modernizacja i rewitalizacja magazynów, zakup urządzeń i maszyn, przedsięwzięcia związane z prowadzeniem i wdrożeniem wyników badań naukowych w przedsiębiorstwach.
- **Podatek VAT** – może być uznany za kwalifikowany wyłącznie wtedy, gdy wnioskodawca, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie posiada prawa do obniżenia podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT.
- **Partnerstwo** – jest formą wspólnej realizacji projektu wyrażoną w pisemnej umowie lub porozumieniu co najmniej dwóch samodzielnych podmiotów realizujących projekt.
- **Rozpoczęcie realizacji projektu** – następuje w momencie podjęcia przez beneficjenta pierwszego prawnie wiążącego zobowiązania w ramach projektu z zachowaniem zasad kwalifikowalności wydatków.

NAJCZĘŚCIEJ POPELNIANE BŁĘDY

■ w różnych programach operacyjnych:

- wniosek został złożony po terminie naboru wniosków
- wnioskodawca nie jest uprawniony do ubiegania się o środki
- do wniosku nie załączono aktualnego statutu organizacji (ngo)
- z załączonych do wniosku dokumentów rejestrowych nie wynikają wymagane informacje (np. dotyczące wskazania z imienia i nazwiska osób uprawnionych do podpisania umowy, daty zarejestrowania organizacji, itp.)

■ w regionalnych programach operacyjnych:

- brak zgodności tytułów zadań (projektów) we wniosku o dofinansowanie oraz pozostałych dokumentach (np. Planie Rozwoju Lokalnego lub Wieloletnim Planie Inwestycyjnym)
- brak zgodności dokumentacji projektowej pod względem przedstawionych danych (np. różna wartość projektu we wniosku o dofinansowanie oraz studium wykonalności lub brak zgodności danych finansowych przedstawionych w poszczególnych latach z ogólną wartością projektu)
- niedokładna analiza wytycznych, instrukcji do wniosku oraz załączników przygotowanych przez Instytucję Zarządzającą
- brak efektywności finansowej projektu
- dane liczbowe i finansowe przedstawione w biznesplanie/studium wykonalności są niespójne z wnioskiem o dofinansowanie
- tabele finansowe zawierają ewidentne błędy obliczeniowe (wnioskodawca nie stosuje formuł przeliczeniowych zaproponowanych przez Instytucję Zarządzającą)
- informacje dotyczące planowanej inwestycji zawarte we wniosku o dofinansowanie i studium wykonalności nie znajdują pełnego odzwierciedlenia w dokumentacji technicznej.

Jak przygotować wniosek?

Pobierz dokumentację z właściwej strony internetowej. Wypełnienie wniosku to nic innego, jak przelewanie projektu do sformalizowanego formularza aplikacyjnego. W harmonogramie rzeczowo-finansowym określasz terminy realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięcia oraz koszty, które się dzielą na kwalifikowane i niekwalifikowane. Te pierwsze podlegają dofinansowaniu z funduszy UE. We wniosku trzeba również określić tzw. wskaźniki produktu i rezultatu, które w wyniku realizacji projektu należy osiągnąć. Czasami są one narzucone, często jednak trzeba je wyznaczyć samodzielnie. Mimo że są punktowane podczas oceny, nie należy ich zawyżać, bo niespełnienie ich grozi pomniejszeniem kwoty dotacji, a w drastycznych przypadkach cofnięciem dofinansowania. Często do formularza wniosku dołączona jest przygotowana instrukcja jego wypełnienia, w której wytłumaczono, w jaki sposób należy wypełnić kolejne punkty wniosku.

Jak zatytułować projekt?

Nazwa Twojego projektu wprawdzie nie podlega ocenie merytorycznej, warto jednak pamiętać, aby była zwięzła i jednocześnie odnosiła się do zaplanowanych działań. Może to być pomocne w trakcie realizacji projektu, ponieważ nazwa projektu będzie zamieszczana na plakatach, ulotkach i innych materiałach związanych z realizacją projektu. Ma ważną funkcję promocyjną.

Czy wiem, jak zostaną oceniony?

Zanim złożysz wniosek, przeczytaj go ze zrozumieniem. Skonfrontuj kryteria oceny projektu z tym, co zostało napisane we wniosku. Możesz przy okazji obliczyć prawdopodobną liczbę punktów, które ma szansę otrzymać projekt podczas oceny. Opisując przedsięwzięcie i planowane działania, musisz się streszczać, bo pola wniosku mają limitowaną pojemność znaków. Oceniający projekt będą wiedzieć tyle, ile im o sobie i swoim projekcie napiszemy. Trzeba być zatem przekonującym, przytaczać rzeczowe argumenty oraz unikać epitetów („doskonale wypełnia”, „świetnie przygotowuje”) i stwierdzeń typu „projekt jest zgodny z celem programu (i tu wymieniony cel)”. O tym, czy jest zgodny z ce-

lem, czy nie, oceniający szybko się zorientują po zapoznaniu się z wnioskiem.

Pamiętaj o zależności, że każdy projekt jest jednym ze sposobów realizacji programu. By pomysłu nie spalić, należy zaplanować działania spójne z celem projektu i programu, do którego jest składany. Nigdy do końca nie będzie pewności, jaką ocenę dostanie projekt, bo eksperci mogą zwrócić uwagę na szczegół, który pominąłeś podczas pisania i sprawdzania.

Kiedy składać wniosek?

Kompletną dokumentację składa się w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. Jednakże opracowanie dokumentacji aplikacyjnej warto rozpocząć dużo wcześniej – tak, by zaraz po ogłoszeniu konkursu mieć już przygotowany i kilkakrotnie sprawdzony wniosek. Po złożeniu wniosku możesz już nie mieć szans na poprawki. Niektóre instytucje przeprowadzają tzw. preselekcję projektów. Najpierw składa się wstępną fiszkę projektu, będącą streszczeniem planowanego przedsięwzięcia. Później, po uzyskaniu potwierdzenia, że projekt spełnia kryteria dostępności, sporządza się właściwy wniosek o dofinansowanie. W jednym z programów funkcjonują np. promotorzy projektów innowacyjnych, których pozytywna opinia pozwoli przedsiębiorcy na rozpoczęcie ponoszenia wydatków związanych z projektem (na własne ryzyko, bo jeszcze nie jest pewne, czy projekt złożony do konkursu otrzyma dofinansowanie).

Uzupełnianie złożonej dokumentacji jest możliwe jedynie wtedy, gdy w trakcie oceny formalnej zostanie stwierdzony brak jakiegoś dokumentu i wnioskodawca zostanie wezwany do jego dostarczenia. Również na etapie oceny merytorycznej może okazać się zasadne zwrócenie się do wnioskodawcy o wyjaśnienia bądź uzupełnienia.

BUDŻET PROJEKTU

Przygotowując budżet projektu, warto dokładnie przemyśleć wysokość środków zaplanowanych w ramach poszczególnych kategorii wydatków, jak i harmonogram realizacji kolejnych etapów inwestycji. Należy pamiętać, iż proces wyboru projektu do dofinansowania jest często długotrwały. Z uwagi na czas potrzebny na przeprowadzenie konkursu (nabór wniosków, ocena formalna, merytoryczna, podpisanie umowy), wybór wykonawcy oraz sezonowość planowanych robót budowlanych koszty zapisane we wniosku o dofinansowanie ponoszone będą rok czy nawet dwa lata później. Jeżeli faktyczne koszty przewyższą te zaplanowane w budżecie projektu wnioskodawca/beneficjent zmuszony będzie pokryć nadwyżki z własnych źródeł.

Skąd się dowiem, że dostanę wsparcie?

Wniosek zostaje poddany ocenie, najpierw pod kątem zgodności formalnej, a następnie merytorycznej. Przy ocenie formalnej zwraca się uwagę m.in. na formę złożenia wniosku, jego kompletność, a także poprawność towarzyszących mu załączników. Wniosek na tym etapie może zostać odrzucony z powodu niespełnienia wymogów. Następnie dokonywana jest ocena merytoryczna. Projekt otrzymuje punkty za spełnienie kryteriów konkursowych. Kolejność projektu na liście rankingowej zależy od liczby przyznanych punktów. Jeśli twój projekt będzie odpowiednio wysoko w tym zestawieniu i dostaniesz informację, że otrzymał on rekomendację do otrzymania wsparcia, będziesz mógł podpisać umowę o dofinansowanie. Podpisywana jest umowa o dofinansowanie z instytucją pośredniczącą w odpowiednim programie. To bardzo ważny moment, bo właśnie zobowiązujesz się, że zrealizujesz projekt zgodnie z zapisami w umowie. »

» Kiedy otrzymam pieniądze?

Podpisana umowa o dofinansowanie projektu nie gwarantuje wypłaty środków. Aby to nastąpiło, wnioskodawca musi zrealizować przedsięwzięcie zgodnie z harmonogramem i kosztorysem przedstawionym we wniosku o dofinansowanie i rozliczyć projekt. W wypadku niektórych programów możesz starać się o zaliczkę. Zapytaj przedstawicieli instytucji, z którą podpisujesz umowę, czy możesz wnioskować o zaliczkę na realizację projektu.

Rozliczenie polega na złożeniu, zgodnie z terminami zawartymi w umowie, sprawozdania z przebiegu realizacji inwestycji oraz wniosku o płatność (zestawienia wszystkich poniesionych wydatków). Większe, dłużej realizowane projekty wymagają sprawozdań okresowych.

Należy pamiętać o ścisłym przestrzeganiu zapisów umowy. Pełne dofinansowanie otrzymasz po wywiązaniu się ze wszystkich jej zapisów. To jeszcze nie koniec. Może Cię odwiedzić kontrola, która zbada dokumentację na miejscu realizacji projektu. Po zakończeniu projektu musisz utrzymać cele projektu przez okres wyznaczony w umowie.

REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Pozytywnie zakończona ocena formalna umożliwia rozpoczęcie procedury oceny wniosków pod względem merytorycznym. Ocena merytoryczna nie przebiega jednakowo we wszystkich konkursach. Występują różnice głównie w terminach oraz liczbie punktów możliwych do uzyskania. Istnieją również wiele cech wspólnych dla poszczególnych konkursów, lecz dotyczą one głównie założeń ogólnych wyznaczonych przez Regionalne Programy Operacyjne na lata 2007-2013.

Do wniosku o dofinansowanie dołącza się szereg załączników wymaganych w procesie aplikowania o dofinansowanie z RPO. Część załączników jest standardowa dla wszystkich wnioskodawców oraz we wszystkich konkursach. Są to dokumenty identyfikujące wnioskodawcę (np. odpis z Krajowego Rejestru Sądowego), dokumenty określające sytuację finansową (np. roczne sprawozdanie finansowe). Kolejnym ważnym załącznikiem jest biznes plan (w przypadku przedsiębiorców) oraz studium wykonalności (pozostali wnioskodawcy). Istnieją również załączniki specyficzne dla poszczególnych działań. Przykładem takiego załącznika jest program rewitalizacji wymagany w ramach działań związanych z odnową miast i terenów poprzemysłowych.

Jak promować projekt?

Nawet najlepiej napisany projekt oraz zespół projektowy nie zagwarantują nam sukcesu projektu, jeśli wcześniej nie pomyślimy o opracowaniu strategii informacyjno-marketingowej. Podstawowym narzędziem do promocji projektów jest strona internetowa firmy, która realizuje taki projekt. Strona internetowa projektu powinna zawierać flagę Unii Europejskiej, programu lub funduszu, z jakiego jest finansowany, jak również tekst – «Projekt współfinansowany przez Unię Europejską». Innymi narzędziami do promocji projektu są mailing, radio, prasa, TV oraz niestandardowe akcje promocyjne.

Dobrym źródłem o kursach i szkoleniach dofinansowanych ze środków UE są noty prasowe przekazywane do mediów, wywiady, broszury informacyjne. Do standardowych elementów informacji i promocji projektu można zaliczyć tablice, plakaty, notatniki, długopisy, foldery informacyjne, banery wykorzystywane podczas realizacji projektów miękkich – szkoleniowych i doradczych. W przypadku projektów inwestycyjnych instrumentami informacji i promocji są: tablice informacyjne, plakaty informacyjne, tablice pamiątkowe.

Opr. Joanna Gontarz

Sutki ustawy, chociaż odczuwalne już od 1 stycznia tego roku, mają być jednak znacznie bardziej długofalowe. Niektóre przepisy – np. dotyczące tego, w jakim zakresie minister finansów będzie sprawował kontrolę nad realizacją budżetu zadaniowego wejdą w życie dopiero od 2013 r.

Co nowego?

Najważniejsze wprowadzone przez ustawę zmiany to likwidacja szeregu państwowych zakładów budżetowych oraz gospodarstw pomocniczych państwowych i samorządowych jednostek budżetowych, wprowadzenie stabilnych zasad wydatkowania środków publicznych oraz wdrożenie długofalowego planowania.

Według danych Ministerstwa Finansów w 2007 r. działało ponad 3100 państwowych i samorządowych gospodarstw pomocniczych i zakładów budżetowych. Jaka jest skala zmian pokazuje to, że wydatki samych zakładów budżetowych wyniosły w 2008 r. łącznie 8,8 mld zł, a przychody 8,85 mld zł.

Oprócz likwidacji szeregu instytucji, których właścicielem jest budżet, ustawa zakłada podobne zmiany na poziomie samorządów – dopuszcza tam dalsze funkcjonowanie zakładów budżetowych wyłącznie w wybranych dziedzinach, takich jak m.in. gospodarka mieszkaniowa, usługi komunalne, zaopatrzenie w energię i gaz, cementarze.

Następne ważne zmiany to wprowadzenie do ustawy budżetowej elementów budżetu zadaniowego – temu służyć ma m.in. wprowadzenie instytucji Wieloletniego Planu Finansowego Państwa – dokumentu wskazującego kierunki polityki finansowej państwa, uchwalanego przez Radę Ministrów na cztery lata i podlegającego corocznej aktualizacji oraz wprowadzenie obowiązku przyjmowania zarówno przez rząd, jak i samorzady wieloletnich prognoz finansowych.

Co może jednak ważniejsze od tych zmian to, jak wskazują eksperci, utrzymanie pewnych rozwiązań już istniejących – chodzi tu przede wszystkim o tzw. progi ostrożnościowe dotyczące poziomu zadłużenia państwa w stosunku do PKB (są 3 takie progi – pierwszy, gdy dług publiczny sięga 50% PKB, drugi – 55%, trzeci – 60%) i środków, jakie musi podjąć rząd w przypadku ich przekroczenia. Na nie zwracają szczególną uwagę międzynarodowe rynki finansowe.

– Nowa ustawa o finansach publicznych jest jednym z istotnych elementów refor-

Wstęp do reformy

Obowiązująca od początku stycznia nowa ustawa o finansach publicznych porządkuje zasady wydatkowania środków z budżetu państwa, zmusza do bardziej długoterminowego planowania – zarówno rząd jak samorządy, wprowadza istotne zmiany w zarządzaniu środkami unijnymi. Przygotowuje pole do głębszych reform, które zapowiada rząd.

my systemu finansów publicznych – mówi Magdalena Kobos, rzecznik prasowy Ministerstwa Finansów. – Podstawowym założeniem nowych rozwiązań jest zwiększenie przejrzystości finansów publicznych poprzez zmiany w organizacji sektora finansów publicznych, nowe elementy planowania wieloletniego i zadaniowego oraz zmiany sprzyjające ogólnie pojmowanej dyscyplinie finansów publicznych – dodaje.

Ustawa a Fundusze Europejskie

Wszystkie wyżej wspomniane zmiany, chociaż bezpośrednio nie odnoszą się do wydawania pieniędzy z Funduszy Europejskich, mają jednak również swój unijny wymiar – poprawa finansów publicznych, której mają służyć, to krok w stronę spełnienia przez Polskę warunków wejścia do Unii Gospodarczej i Walutowej, czyli przyjęcia euro. Są jednak wśród wprowadzanych przez ustawę zmian i takie, które w sposób bezpośredni wpływają na dystrybucję środków unijnych tu i teraz.

Po pierwsze, od 1 stycznia 2010 r. wyodrębniony został, w ramach budżetu państwa, budżet środków europejskich, a deficyt związany z ich wydawaniem nie będzie już wliczany do deficytu budżetowego. To rozwiązanie chwalone jest przez ekonomistów za to, że prowadzi do większej przejrzystości. Dotychczas rozsianie informacji

na temat dystrybucji funduszy po różnych działach budżetu i w efekcie brak pełnej wiedzy na ten temat utrudniały ocenę wielkości deficytu budżetowego i zaciemniały obraz finansów publicznych.

Po drugie kompleksową obsługę płatności na rzecz beneficjentów funduszy (nie obejmującą jedynie wpłat wynikających z projektów pomocy technicznej) przejął Bank Gospodarstwa Krajowego.

To rozwiązanie, ponieważ jeszcze nie miało okazji zostać powszechnie zweryfikowane w praktyce, budzi pewne obawy. Najważniejsza z nich związana jest z tym, że dofinansowanie projektów zwykle pochodzi z dwóch źródeł – pieniędzy z Funduszy Europejskich oraz współfinansowania krajowego. O ile w przypadku tych pierwszych muszą one być przekazywane przez BGK, o tyle w przypadku tych drugich może być wypłacane innymi kanałami. Problem może pojawić się wówczas, gdy np. beneficjent będzie musiał zwrócić część wypłaconych mu środków. Rozwiązaniem, które tego typu problemy w przyszłości pozwoliłoby zredukować, byłoby podpisywanie umów przez instytucje rozdzielające pieniądze z poszczególnych programów z BGK tak, żeby wszystkie pieniądze trafiały do ostatecznych odbiorców z jednego źródła i w jego ramach były rozliczane.

Krzysztof Orłowski

KALENDARIUM

- sierpień 2008 – ogłoszenie propozycji zmian w ustawie przez Ministerstwo Finansów
- 27 sierpnia 2009 – uchwalenie ustawy o finansach publicznych przez Sejm
- 18 września 2009 – podpisanie ustawy przez Prezydenta
- 1 stycznia 2010 – wejście w życie większości jej zapisów (m.in. od tego momentu funkcję płatnika środków unijnych przejmuje BGK)
- 29 stycznia 2010 – ogłoszenie przez rząd „Planu rozwoju i konsolidacji finansów 2010-2011”
- do 31 lipca 2010 – po raz pierwszy ma być uchwalony Wieloletni Plan Finansowy Państwa
- do 31 grudnia 2010 – ma się zakończyć likwidacja gospodarstw pomocniczych państwowych i samorządowych jednostek budżetowych
- 1 stycznia 2012 – zmiana statusu państwowych funduszy celowych posiadających osobowość prawną (PFRON oraz FGŚP) oraz agencji (Agencja Nieruchomości Rolnych, Wojskowa Agencja Mieszkaniowa, Agencja Mienia Wojskowego, Agencja Rezerw Materiałowych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Agencja Rynku Rolnego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju)
- 1 stycznia 2013 – minister finansów zacznie sprawować ogólną kontrolę efektywności i skuteczności realizacji budżetu w układzie zadaniowym

MAGDALENA KOBOS, RZECZNIK PRASOWY MINISTERSTWA FINANSÓW:

Wprowadzenie tzw. budżetu środków europejskich pozwoli na bardziej elastyczne zarządzanie wydatkami na realizację projektów i równocześnie zwiększy przejrzystość wykonania budżetu, dostosowując system finansowy do metodologii stosowanej w UE przy obliczaniu wskaźników makroekonomicznych. Scentralizowanie systemu płatności, które dokonywane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego dla większości projektów unijnych, ma zwiększyć kontrolę nad środkami budżetowymi, skrócić czas pomiędzy zaangażowaniem środków budżetowych, a wypłatą dla beneficjenta i wyeliminować znaczącą ilość pośredników. Istotne jest także to, że Ministerstwo Finansów zapewnia płynność finansową systemu. Korzyści powinni odczuć także beneficjenci, ponieważ system gwarantuje szybkie i bezpośrednie płatności uniezależnione od tempa refundacji z KE.

FOT. ARCHIWUM

Dzięki Funduszom Europejskim osoby z niepełnosprawnością w naszym kraju stanęły przed wielką, niemal historyczną szansą na realne zmiany. Na taki czas czekały pokolenia. Na ile będziemy w stanie go wykorzystać?

Wielka szansa i wiele barier

Kiedy zaczynaliśmy realizację projektów europejskich, nie obawiałem się problemów merytorycznych, gdyż zespół Integracji doskonale wie, czym jest niepełnosprawność. Przeszkoda ujawniła się na poziomie operacyjnym. Nie mieliśmy kłopotu w rozliczeniach, ale musieliśmy poświęcić wiele czasu, żeby dostosować się do wymagań różnych instytucji. Brakowało nam specjalistów, którzy wiedzą, jak realizować takie projekty od strony finansowej tak, jak tego żądają instytucje przydzielające środki unijne.

Dla organizacji była to kapitalna lekcja i inwestycja w umiejętności, aby z jeszcze większą troską, w sposób jak najbardziej umiejętny zarządzać środkami publicznymi. Nie ukrywam, że z ogromną wiarą i z ufnością podchodzę do tych środków. Mają one doprowadzić do zmiany jakości życia osób należących do grup defaworyzowanych, w tym niepełnosprawnych, a nie rozbudowania struktury danej organizacji. Jako organizacja mamy być sprawnym „narzędziem” w osiągnięciu zamierzonych rezultatów. Naszym zadaniem jest wykorzystywanie środków unijnych do tego, by nasi podopieczni mieli możliwość uczestniczenia w bezpłatnych konferencjach, szkoleniach i kursach zawodowych. Wszystkim wiadomo, że trzeba inwestować w edukację, ale nie można tego robić nieustannie. Zdarza się, że w jednym mieście zostaje przyznanych kilka grantów na realizację tych samych celów. To jest jawne marnotrawstwo potencjału tych, którzy swoją energię i czas poświęcają na pomoc najbardziej potrzebującym (osobom niepełnosprawnym, bezrobotnym, tym, którzy ukończyli 45. rok życia, itd.). Wśród pracowników organizacji pozarządowych nie brakuje chętnych, któ-

rzy chcą aplikować o środki unijne. Procedury odstraszaają i zauważyłem, że ludzie się w tych procedurach gubią. Stawia to w złym świetle organizacje pozarządowe, które chciałyby robić jak najwięcej i jak najlepiej. W złym świetle stawia też instytucje, które zarządzają funduszami.

Dzięki środkom europejskim stworzyliśmy cztery Centa Integracja w różnych miastach. Znaleźliśmy lokale, wyposażyliśmy je, zatrudniliśmy specjalistów. Po zakończeniu projektu musieliśmy stawać na głowie, żeby Centra dalej funkcjonowały. Włożyliśmy wiele wysiłku logistyczno-operacyjnego w powołanie do życia tych placówek, w to, aby weszły w klimat lokalnych społeczności, żeby zaczęły współpracować z organizacjami działającymi na ich terenie, a kiedy tak się stało, projekt na kontynuację sprawdzonego działania nie uzyskał dofinansowania. Doszło do zwolnień pracowników, którzy merytorycznie zostali dobrze przygotowani do określonych zadań.

Nie zawsze mamy pod górkę. Możemy się pochwalić efektami naszej pracy. Mnóstwo osób zostało przeszkolonych i pomogliśmy wielu potrzebującym, ale czy przygotowaliśmy je do samodzielności? Do podjęcia pracy? Czy przygotowaliśmy pracodawców do tego, by umieli zatrudniać te osoby, a szkoły do edukacji dzieci z niepełnosprawnością? Czy instytucje państwowe i pracownicy są przygotowani do tego, by obsługiwać takie osoby? Wiele spraw dotyczących niepełnosprawności ciągle czeka na rozwiązania. Brakuje obowiązujących wszystkie podmioty standardów, wskaźników oceniających a przede wszystkim „premiowania” za dobrze wykonane zadania. Mamy wiele do zrobienia i wierzę, że Fundusze Europejskie będą przepustką dla

grup defaworyzowanych do lepszego funkcjonowania w społeczeństwie. To, w jaki sposób wykorzystamy tę szansę, zależy od naszej determinacji, zaangażowania (czego na pewno nie brakuje) i przyjaźniejszych procedur.

Środki europejskie trafiają często do tych, którzy sprawnie piszą projekty, nie zawsze do tych, którzy sprawnie je realizują. Bardziej liczy się dobrze napisany projekt niż zweryfikowanie tego, jak organizacja potrafi wykorzystać środki. Ważniejsze jest to, gdzie postawiony jest „krzyżyk”, albo odpowiednio zaznaczone miejsce w danej rubryce niż to, co udało się organizacji do tej pory zrobić. Nikt nie sięga wstecz, nie poznaje historii organizacji. A to przecież może mieć znaczenie w kontekście tego, o co aplikujemy i komu chcemy pomóc. Nie weryfikuje się dotychczasowej współpracy i dlatego często jestem świadkiem tego, że powstają organizacje tylko po to, aby korzystać ze środków europejskich. Trzeba to zmienić.

Najwyższa pora, aby zastanowić się nad tym, co dalej ze środkami europejskimi. Co zrobić, aby wydawać je jak najskuteczniej? Trzeba jeszcze raz zweryfikować plany strategiczne i strategie narodowe oraz lokalne. Wyciągać wnioski z tego, co udało się do tej pory zmienić, a czego jeszcze się nie udało. Jeżeli chcemy dokonać trwałej zmiany, musimy jeszcze raz napisać strategię i jeszcze raz zaplanować wydatkowanie Funduszy Europejskich. Stajemy przed kolejnym ważnym wyzwaniem, którego nie możemy zlekceważyć. Czasu pozostaje coraz mniej.

Piotr Pawłowski

Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji

■ Centralny Punkt Informacyjny

Punkt Informacyjny
Ministerstwa Rozwoju Regionalnego
ul. Krucza 38/42, 00-512 Warszawa
tel. 022 626 06 32; 022 626 06 33
e-mail: punktinformacyjny@mrr.gov.pl
www.funduszeuropejskie.gov.pl

■ Dolnośląskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Dolnośląskiego
ul. Mazowiecka 17, 50-412 Wrocław
infolinia 0 801 700 008
tel. 071 776 95 01; 071 776 96 51
fax: 071 77 69 315
e-mail: pife@dolnyslask.pl
www.fundusze.dolnyslask.pl

■ Kujawsko-pomorskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich przy Urzędzie Marszałkowskim
pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń
tel. 056 62 18 341, 056 62 18 409
fax: 056 62 18 493
e-mail: ue.informacja@kujawsko-pomorskie.pl
www.fundusze.kujawsko-pomorskie.pl

■ Lubelskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich
ul. Stefczyka 3B, 20-151 Lublin
tel. 081 44 16 864
fax: 081 44 16 865, 44 16 740
www.lubelskie.pl

■ Lubuskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich przy Urzędzie Marszałkowskim w Zielonej Górze
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra
tel. 068 456 54 54
fax: 068 456 54 80
e-mail: infoue@lubuskie.pl
www.lubuskie.pl

■ Łódzkie

Główny Punkt Informacyjny przy Urzędzie Marszałkowskim
ul. Roosevelta 15, 90-056 Łódź
tel. 042 663 31 07, 042 663 34 05
fax: 042 663 30 94
e-mail: punktinformacyjny@lodzkie.pl
www.lodzkie.pl

■ Małopolskie

Główny Punkt Informacyjny Centrum Informacyjne Fundusze Europejskie w Małopolsce
Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72, 30-552 Kraków
tel. 012 299 07 40
fax: 012 299 07 41
e-mail: fem@umwm.pl
www.fundusze.malopolska.pl/fem

PUNKT INFORMACYJNY

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

■ Mazowieckie

Główny Punkt Informacyjny Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa
tel. 0 801 101 101
fax: 022 698 31 44
e-mail: punkt_kontaktowy@mazowia.eu
www.mazowia.eu

■ Opolskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich w Opolu
ul. Ostrówek 5-7, 45-082 Opole
tel. 077 541 62 00
fax: 077 541 62 43
e-mail: info@umwo.opole.pl
www.opolskie.pl

■ Podkarpackie

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Rzeszowie
ul. Ceplińskiego 4, 35-032 Rzeszów
tel. 017 747 64 15
fax: 017 747 64 27, 747 64 83
e-mail: gpi@podkarpackie.pl
www.si.podkarpackie.pl

■ Podlaskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Podlaskiego
ul. Kard. St. Wyszyńskiego 1
15-888 Białystok
tel. 085 749 75 16, 085 749 75 99
fax: 085 749 74 74
www.gpi.wrotapodlasia.pl

■ Pomorskie

Główny Punkt Informacyjny Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Augustyńskiego 2, pok. 18
80-819 Gdańsk
tel. 058 326 81 47, 326 81 48, 326 81 52
fax: 058 326 81 34
e-mail: punktinformacyjny@woj-pomorskie.pl
www.pomorskiewunii.pl

■ Śląskie

Regionalny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich
ul. Dąbrowskiego 23 (siedziba)
ul. Ligonia 46 (poczta)
40-037 Katowice
tel. 032 77 40 172
fax: 032 77 40 135
e-mail: punktinformacyjny@silesia-region.pl

■ Świętokrzyskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Świętokrzyskiego
ul. św. Leonarda 1, 25-311 Kielce
tel. 041 343 22 95
e-mail: gpi@sejmik.kielce.pl
www.rpo-swietokrzyskie.pl

■ Warmińsko-mazurskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich w Olsztynie
ul. Kościuszki 83, 10-950 Olsztyn
e-mail: informacjaprr@warmia.mazury.pl
www.rpo.warmia.mazury.pl

■ Wielkopolskie

Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego
ul. Strzelecka 49, 61-846 Poznań
tel. 061 858 12 27, 061 858 12 37
fax: 061 858 12 20
e-mail: info.wrpo@wielkopolskie.pl
www.wrpo.wielkopolskie.pl

■ Zachodniopomorskie

Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego
ul. Kolumba 60 A, 70-035 Szczecin
tel. 091 488 98 68, 091 489 08 66
fax: 091 488 10 15
e-mail: wzrpo@wzp.pl
www.rpo.wzp.pl

Pełna lista punktów informacyjnych na

www.funduszeuropejskie.gov.pl

www.funduszeuropejskie.gov.pl

Jak realizować projekty z Funduszy Europejskich

Dla kogo fundusze?

Skorzystaj z wyszukiwarki dotacji - odpowiedz na kilka prostych pytań i dowiedz się jakie masz możliwości uzyskania wsparcia z Funduszy Europejskich na swój projekt.

[Wyszukiwarka dotacji >>](#)

Cykl życia projektu

- 1. Wniosek o dofinansowanie
- 2. Ocena Twojego projektu
- 3. Podpisz umowę
- 4. Realizacja działań
- 5. Sprawozdanie
- 6. Kontrola projektu

Wiadomości >>

RSS

- Aktualności** | Nabór wniosków | Szkolenia, konferencje | Zmiany w dokumentach
- 2010-03-16** Rozpoczęto nabór wniosków w ramach Podziałania 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności, Programu Kapitał Ludzki w województwie kujawsko-pomorskim
W terminie od 15 marca 2010 r. do 13 kwietnia 2010 r. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjmuje wnioski o dofinansowanie w ramach Podziałania 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności, Programu Kapitał Ludzki.
[więcej >](#)
 - 2010-03-16** Rozpoczęto nabór wniosków w ramach Działania 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich, Programu Kapitał Ludzki w województwie lubuskim
W terminie od 15 marca 2010 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze przyjmuje wnioski o dofinansowanie w ramach Działania 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich, Programu Kapitał Ludzki.
[więcej >](#)
 - 2010-03-15** Znamy termin naboru wniosków do Działania 2.1 Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ITC, Regionalnego Programu Województwa Opolskiego

Wybierz Program

Serwis Funduszy Europejskich

[wybierz program >>>](#)

Lista Beneficjentów

Zobacz Listę Beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie z Funduszy Europejskich [więcej >](#)

Stan wdrażania Funduszy Europejskich

Zapoznaj się z aktualnym poziomem wykorzystania środków [więcej >](#)

KSI SIMK 2007-2013

Przejdź do strony Krajowego Systemu Informatycznego KSI SIMK 2007-2013 [więcej >](#)

Zmiany w ustawie o finansach publicznych

[więcej >](#)

Jak i gdzie szukać informacji

Poradki informacyjne [>](#)

